

FINSKA MED VZHODOM IN ZAHODOM

Med ZSSR, EFTA in EST - Švedska njen tekmelec

Sovjetsko povabilo Finski naj sklene Sovjetsko zvezo obrambno pogodbo nenadoma to državo spravilo na to, da se mednarodne diplomacije pa tudi gospodarske polemike. Svetovni tisk je bil na sovjetsko zunanjo politiko zaračunal, da je Sovjetska zveza v svoji zunanji politiki ubrala radikalnejšo linijo, kar pa ni bilo. Sovjetska zveza je bila na vsej črti. Svoj korak je Sovjetska zveza opravila nasproti Finski, češ da je sklenitev takšne obrambne zveze nujno potrebna zaradi zahodnonemške napadalne politike. Ko se o zvezi med Finsko in Sovjetsko zvezo po prvih diplomatskih stikih nekoliko umirilo, je nenadoma zahodnonemški obrambni minister Strauss oglasil Norveško. Prav ta obisk je bil razburkal vode in zahteval Sovjetske zveze nasproti Finski se bolj podliti. Sovjetska diplomacija je nato še večjo vlogo zahtevala od Finske, da nastane na ponujeno obrambno zvezo. Finska vlada je razpustila medtem posredniško in predsednik Finske, Paavo Lipponen, je z letalom odpotoval v Norveško, kjer se je sestel s predsednikom Hruščevom.

Sklenitev takšne obrambne zveze bi pomenila konec nevtralnosti Finske, ker bi se ta morala odločiti za skupen nastop s Sovjetsko zvezo v dohodnih primerih. Finci so svojo nevtralnost in neodvisnost v zadnjih letih iskali čim bolj utrditi tudi na gospodarskem področju ter niso hoteli svoje zunanjetrgovinske politike vezati na Sovjetsko zvezo. To se je pokazalo tudi, ko je šlo za vprašanje pristopa Finske k Evropskemu združenju za

slobodno izmenjavo (EFTA). Že tedaj je sovjetska diplomacija imela vtis, da se Finska skuša povsem otrestiti sovjetskega vpliva in se nasloniti na zahodne države. Sovjetska vlada je za pristop Finske k sedmorici — šlo je za to, da Finska pristopi kot pridružen član — postavila pogoje, da ostanje na Finskem v veljavi vse olajšave, ki jih je ta dovolila sovjetskemu izvozu. Sovjetska zveza naj bi tudi v bodoče lahko izvažala svoje blago na Finskem pod istimi pogoji kakor dotlej, čeprav bi Finska pristopila k Evropskemu združenju za slobodno izmenjavo.

RAZVOJ ZUNANJE TRGOVINE

Podatki o zunanji trgovini Finske kažejo, da je Finska zunanjetrgovinsko manj navezana na Sovjetsko zvezo, kakor bi človek mislil v prvem trenutku. Lani je Finska izvozila celotno za 316 tisoč milijonov finskih mark (614 milijard lir) blaga in uvozila za 339.000 milijonov (660 milijard lir). V državi Evropskega združenja za slobodno izmenjavo (EFTA) je Finska lani izvozila 35% svojega celotnega izvoza, v državi Evropskega skupnega trga pa 28%. Izvoz v obe smeri je lani nekoliko napredoval.

Ker predstavlja izvoz lesa in lesnih izdelkov tri četrtine vsakega finskega izvoza, je Švedska nevarna tekmelec finskiemu izvozu; saj tudi Švedski izvažajo velike količine lesa. Za Fince je velike važnosti vprašanje, ki kateri gospodarski skupnosti pripada Švedska, pa tudi glede Vel. Britanije, kamor v prvi vrsti izvažajo Finci svoj les, se postavljajo. Finska vlada si prizadeva, da bi se Vel. Britanija, Danska in Norveška pridružile Evropskemu skupne-

mu trgu ter bi se tudi Avstrija, Švedska in Švica pogodile glede posebnega položaja pod okriljem Evropskega skupnega trga, bi se čutili Finci osamljeni. Morali bi namreč za svoj pretežni izvoz plačevati novo carino, s katero so se obdale države Evropskega trga; tako bi bil zlasti prizadet finski izvoz v Vel. Britanijo in Zah. Nemčijo. Finska bi se znašla tudi v neugodnem položaju nasproti Švedski, ako bi ta dosegla poseben sporazum s Skupnim trgovim glede tarif. Ne gre toliko za vprašanje, ali bodo Finci in Švedci v Skupnem evropskem trgu, kolikor za to, ali sta obe državi v isti carinski skupnosti ali ne. Jasno je, da bi se v primeru, da bi se obe državi znašli v nasprotnih taborih, ojačila švedska konkurenca glede izvoza papirja, celuloze in lesa.

VPRASANJE PRISTOPA K EST

Tako se postavljata tudi vprašanje, ali bo Sovjetska zveza dovolila Finski, da pristopi k Evropskemu skupnemu trgu kot pridružen član, ako se za ta korak odloči Švedska. To vprašanje pa ni zgolj gospodarsko, temveč v prvi vrsti politično. Zato priporočajo nekateri angleški gospodarski publicisti, da bi morale zahodne države svojo trgovino pri določanju pogojev in smeri za njihovo zunanjo trgovino s Finsko upoštevati tudi politično stran vse zadeve.

Kakor rečeno predstavlja izvoz lesa, lesnih izdelkov, celuloze, papirja, rezane lesa, lesnih plošč in gradiva za zložljive hiše tri četrtine celotnega finskega izvoza. Finska vlada si prizadeva, da bi čim bolj razvila lesno industrijo doma ter bi izvažala manj surovine in več izdelanega ali napol izdelanega blaga. Prav ta odvisnost Finske od izvoza lesa je vplivala na Finsko, da se je sporazumela z EFTA. Tako lahko nastopa na glavnih trgih kot enako močan tekmelec s Švedsko.

PROTI GOSPODARSKI ODVISNOSTI OD SOVIJETSE ZVEZE

Svoje trgovinske odnose s Sovjetsko zvezo in s sovjetskimi zaveznicami je Finska uredila s posebno pogodbo, ki jo je sklenila v začetku tega leta. Pri pogajanjih so si Finci prizadevali, da bi se ne spravili v preveliko odvisnost od sovjetskih naročil. Ta bi se ne smela koncentrirati na eno industrijo. V prejšnjih letih je to veljalo glede finskih ladjedelnic, ki so bile odvisne od velikih sovjetskih naročil; tako so bile vedno v nevarnosti, da Sovjetska zveza iz katerega koli vzroka ta naročila odpove. Po tej trgovinski pogodbi za jema trgovina med Finsko in Sovjetsko zvezo približno 20% vse finske zunanje izmenjave. Iz Sovjetske zveze uvažava Finska predvsem petrolej, premog, avtomobile, tkanine in drugo potrošno blago; Finci pa uvažajo stroje, ladje, mlečne proizvode in razne vrste gradiva.

USPEH STROJEGRAĐNJE IN LADJEDELSTVA

Finci so v povojnem času zlasti razvijali strojogradnjo, da bi hitreje s svojimi proizvodi plačali vojno odškodnino Sovjetski zvezi. Finska strojogradnja in ladjedelstvo težita v zadnjem času za večjo specializacijo in povečanjem proizvodnosti; da bi tako Finska industrija laže konkurirala na zunanjih trgih. Ta prehod k večji specializaciji je težaven, ker strojna industrija težko porazdeli naročila na manjša podjetja na osnovi sodelovanja. Finci toliko laže konkurirajo s tujimi industrijami, ker je njihova delovna sila poceni. Poleg tega zaposluje mnogo žensk; ima pa tudi dobre projektante in risarje. Ladjedelnice Wartsila-Koncerna v Helsinkiju gradijo zlasti velike ledolomilce za Sovjetsko zvezo, kakor sta ledolomilca »Moskva« in »Leningrad«, tudi manjše za švedsko vlado. Wartsila izdeluje tudi stroje za obdelavo papirja. V tem pogledu je Finska strojogradnja dosegla velike uspehe in finski stroji obratujejo danes že v Vel. Britaniji, Franciji, Švici, na Kitajskem in drugod. Na Finskem je tudi močno razvita industrija potrošnega blaga.

Sovjetski človek čez 20 let

Kako se bo oblačil in kako bo stanoval

Na 22. kongresu komunistične stranke je Hruščev v svojih izjavah napovedal tudi nagel razvoj sovjetskega gospodarstva in dvig življenjske ravni sovjetskega človeka. Po načrtih bi morala Sovjetska zveza tudi prekoračiti proizvodnjo Združenih ameriških držav, in sicer že do l. 1970. Sovjetski izvedenci izdelujejo gospodarske načrte že podrobno.

Zanimive podatke prinaša »Ekonomska gazeta« o dvigavanju življenjske ravni v Sovjetski zvezi. Iz vsaj tega lista se da sklepati, kako naj se dvigne življenjska raven v Sovjetski zvezi do leta 1980. Razmere naj sovjetskemu človeku omogočijo, da si nabavi po eno volno oblečko vsaka tri leta. List opozarja, da načrtovalci nimajo v svojih mislih morda pravega izboljšanja, ki naj zavladalo leta 1980 v Sovjetski zvezi, pač pa naj se ustvarijo zadovoljive razmere, da bodo lahko državljani spodobno živeli. Zato je znanstvenik Zavod za trgovino in ljudsko prehrano izdelal norme za »pametno potrošnjo«. Njegovi načrti predvidevajo tudi ustrezen dvig proizvodnje, ki naj zadovolji potrebe državljanov.

Po teh načrtih si bo sovjetski državljan lahko nabavljal po 3,3 para čevljev na leto. Za prebivalstvo 220 milijonov ljudi bo treba 72 milijonov parov čevljev na leto. Današnje sovjetske tovarne proizvajajo 440 milijonov parov na leto. Zahtevana množev proizvodnje čevljev se ne zdi pretirana, ako pomislimo, da

Švicarski denarni trg

Tudi v finančnih krogih je zadnje večje posojilo švicarske Narodne banke Združenim ameriškim državam zbudilo precejšnjo pozornost, čeprav so tu vajeni podobnih transakcij in vedo, da danes Švica razpolaga z velikimi kapitali. Ti ne izvirajo samo iz dohodkov domačega gospodarstva, temveč v Švico prihaja silnega denarja iz tujine. Ta dotok se poveča, ko se v tujih državah pojavi kaj nenavadnega na gospodarskem področju ali nastane morda politična napotost.

Po podatkih Mednarodnega denarnega sklada je v času od leta 1957 do leta 1959 prihajalo v Švico po okoli 2 milijardi švicarskih frankov tujega kapitala na leto. Leta 1960 pa se je uvoz tujega kapitala še povečal. Seveda denar tudi odhaja iz Švice v tujino. Po teh podatkih ni mogoče ločiti švicarskega kapitala, ki odhaja v tujino, od tujega, ki je tam naložen in se izvažja. Vsekakor je bilo ugotovljeno, da so tuje države v času od 1958 do konca septembra 1961 najele na švicarskem trgu za okoli 2 milijardi švicarskih frankov posojil.

Švicarji so ugotovili, da tujci radi kupujejo v Švici tudi posestva oziroma zemljo sploh. Dotok tujega kapitala v Švico je bil do leta 1960 precej miren in se je razvijal postopoma. Toda mednarodna politična napetost, skok cene zlata in revalvacija nemške marke so ta mirni razvoj prekinili in sledil je nenaden vdor tujega kapitala. V 12 mesecih, to je od julija 1960 do julija 1961 je dotok tujega kapitala dosegel 3,2 milijarde švicarskih frankov.

Švicarji so se kar ustrašili te preobilice denarja, boječ se, da bi povzročila inflacijo. Sami so potegnili iz denarnega obtoka 700 milijonov frankov. Švica računa, da bo zahtevala nova finančna politika, ki gre za tem, da bi industrijsko razvite države bolj pomagale gospodarsko nerazvitim deželam, tudi od nje dolocene žrtve. Na drugi strani Švicarji pozorno sledijo raznim načrtom pod okriljem Evropskega skupnega trga, da bi se namreč bančna zakonodaja v državah Evropske gospodarske skupnosti poenotila. Obstaja tudi načrt, da se gibanje kapitala med državami EST popolnoma sprosti ter olajša financiranje podjetij s tujim kapitalom.

predvideva omenjeni inštitut povečanje proizvodnje jekla kar na raven 250 milijonov ton letno do leta 1980. Danes mnogi sovjetski državljani že nabavljajo toliko obleke na leto, kolikor je predvideva načrt do leta 1980. Zato je list mnenja, naj bi raven glede oblačila dosegli že pred tem letom.

Po načrtih omenjenega znanstvenega zavoda naj bi do tedaj po vseh sovjetskih družinah, v mestih in na deželi, imeli vsaj po en radijski aparat in hladilnik; 90% državljanov naj bi imelo fotografski aparat. Vsak odrasli državljan bi moral imeti zapesno uro, šolski otroci izpolniti 16. leta pa »šolsko« uro. Danes pride en šivalni stroj na 4 družine, do leta 1980 pa naj bi vsaka družina imela lasten šivalni stroj. Pralne stroje naj bi imelo 80% mestnih prebivalcev in 60% družin na deželi.

Izdelava pohištva naj bi se v Sovjetski zvezi dvignila 6-8 krat; gospodinjstvo je treba čim bolj elektrificirati. »Ekonomska gazeta« nadaljuje, da do leta 1980 vsaka sovjetska družina imela lastno stanovanje s kopalnico, sicer skromno. Po načrtu naj bi proizvodnja do leta 1970 v glavnem zadovoljila želje državljanov, do leta 1980 pa naj bi bile njihove želje izpolnjene popolnoma.

Kaj bo iz Trsta?

Gospodarskemu mitrulu v Trstu je v zadnjem času posvetilo pozornost več velikih italijanskih listov, kakor milanški »Il Giorno« in turinski »La Stampa«. »Il Giorno« je priobčil kar tri članke, medtem ko se je v »Stampi« objavil oglasil prof. Diego De Castro, ki navadno brani koristi Trsta pred Rimom.

Prof. Diego De Castro se vprašuje, zakaj propada Trst, ki ima podoben položaj kakor Berlin in stoji na križišču med Alpami in Sredozemskim morjem, med zahodno in vzhodno civilizacijo. Bivši tržaški župan Bartoli, ugotavlja pisec, je o položaju Trsta napisal že vrsto odprtih pism ter jih poslal po vrsti vsem ministrom. Kakor ugotavlja inž. Bartoli, je za položaj Trsta posebno značilno, da demografsko nazaduje, kakor je pokazalo zadnje štetje. V prvih devetih mesecih 1961 je pomorski promet nazadovao za 2,8 odst. v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta, železniški pa za 9,8%.

Število potnikov, ki odhajajo po železnici je upadlo za 3,8%. Tujca udeležba v prevozu po morju se je povečala za 13%, italijanska pa za 6%. Med 17 novimi programi na Jadranu je 19 tujih. Vrednost protestiranih menic se je dvignila od 462 na 608 milijonov. Po večala se je zaposlenost za 2,3%, toda danes je še vedno brez dela 13.481 ljudi.

Položaj Trsta je takšen, da je treba zvonic na veliki zvon. Tisti, ki so odgovorni za našo usodo, piše Diego De Castro, se niso uvideli, da je treba izdelati program in določiti politiko za mesto z 280.000 prebivalci, ki stoji ob skrajnem robu države ter ga obdaja sveta, a je vsaj zdaj k sreči prijatelj. Za mesto je treba nekaj storiti, sicer se bodo Tržičani še vedno izseljevali in iz Trsta bo postalo skromno glavno mesto najmanjše pokrajine v Italiji. Poleg drugega naj Trst postane kulturni most proti vzhodu ter naj naslednje tisto nalogo beneške republike, ki je na žalost fašizem ni znal prevzeti po prvi svetovni vojni, da namreč širi italijansko civilizacijo onkraj Jadrana.

Pogajanja med Italijo in Poljsko

V Rimu se bodo 7. decembra pričela pogajanja za obnovu trgovinske pogodbe med Italijo in Poljsko. Predstavniki italijanskih in poljskih gospodarskih oblasti bodo na zasедanju sestavili spiske kontingentiranega blaga za leto 1962.

Petrolej izpodriva premog

Povojni razvoj v Evropi

V okviru razvoja proizvodnje in potrošnje raznih vrst energije v Evropi sta se v zadnjih letih močno povečali proizvodnja in poraba surove nafte, medtem ko je proizvodnja premoga z ostala zaradi splošne preumeritve industrijskih obratov, ki uporabljajo čedalje več električne in nafte energije. Tudi železniška mreža se čedalje bolj elektrificira in stare parne lokomotive izginjajo.

V letih 1958 in 1959 je pridobivanje premoga v Evropi tako nazadovalo, da je Premogovna in jeklarska skupnost zašla v krizo. V Belgiji na primer je pridobivanje kokska od leta 1956 do leta 1959 nazadovalo od 1,58 na 1,20 (indeks osnovna 1950 = 1), na Nizozemskem od 1,50 na 1,44. Podobno se je zgodilo tudi v izkopu premoga. V nekaterih državah v Evropi je proizvodnja premoga in kokska le nekoliko napredovala.

Ta razvoj se pa še zdaleč ne more primerjati z naraščanjem proizvodnje petroleja. V Franciji so za vsako tono iz leta 1950 pridobili leta 1959 10,92 tone; v Zah. Nemčiji 3,84; v Italiji celo 122 ton; na Nizozemskem pa 2,20 tone. Proizvodnja petroleja v Italiji se je od leta 1950 do leta 1959 povečala kar za 122-krat, v Franciji za 109,2-krat. Na področju premoga pa je proizvodnja v državah Evropske premogovne in jeklarske skupnosti nazadovala od 252 milijonov ton v letu 1957 na 225 milijonov ton v letu 1958 in na 212 milijonov ton v letu 1959. V času od leta 1957 do leta 1959 je povpraševanje po premogu nazadovalo kar za 16%; zaradi tega je bilo treba skriti proizvodnjo za 5%. Pridobivanje v rudnikih bi bilo prav gotovo še bolj škrti, če ne bi upoštevali položaja delavstva, ki je prišlo ob delo. Premoga ne izpodriva samo petrolej, temveč v čedalje večji meri tudi zemeljski plin, ki se vedno bolj uporablja kot pogonska sila v industrijskih obratih.

Povpraševanje po energiji se čedalje bolj usmerja tudi k petrolejskim derivatom (kakor je n. pr. bencin). Če postavimo, da je bila povprečna potrošnja petrolejskih derivatov v posameznih državah v letu 1948 = 1, so bili indeksi za leta 1951, 1955 in 1959 naslednji:

Leto	1	2	3	4	5
1951	1,80	1,74	2,50	1,98	1,25
1955	2,69	2,61	5,25	3,50	1,95
1959	3,60	3,06	9,12	5,02	2,52

1. Belgija in Luksemburg, 2. Francija in Posarje, 3. Zah. Nemčija, 4. Italija, 5. Nizozemska.

Izredno je torej poraba petrolejskih derivatov napredovala v Italiji in Zah. Nemčiji.

Pogajanja za naftovod Trst - Dunaj

Pretekli teden so se pričela v Milanu pogajanja med predstavniki državne ustanove ENI in Avstrijsko upravo za mineralna oila OEW (Österreichische Mineralölverwaltung) za sporazum glede nameravane gradnje naftovoda iz Trsta na Dunaj. V ta namen je bilo že več sestankov, in sicer so se sestali predstavniki zainteresiranih ustanov na Dunaju in poprej sami izvedenci v Meranu. Po švicarskih vesteh se pogajanje udeležujejo tudi predstavniki štirih velikih avstrijskih bank, ki se zanimajo za gradnjo naftovoda. V ta namen bodo na Dunaju ustanovili posebno avstrijsko družbo, pri kateri bo sodelovala tudi omenjena OEW. Za vsi zadevo se zanimata tudi Mobil Oil Austria in Shell Austria. Stroški za gradnjo naftovoda naj bi znašali 800 milijonov šilingov. Trasa naftovoda če ne bila določena. Obstoje razni načrti. Naftovod naj bi ne sekali jugoslovanskega ozemlja, temveč bi tekel nekako vstric ob železnici Trst-Triest; pri Karniji naj bi se ocepil en krak čez Tirolsko do Ingolstadta, drugi pa proti Dunaju.

Izvedbi tega načrta se upirajo velike zahodne petrolejske družbe, ki so bile

prav tako nasprotne izpeljavi naftovoda od Genove čez Švico v Zah. Nemčijo.

ENI prodira v srednjo Evropo

V Münchenu je bil 9. novembra sestanek med predstavniki ENI in nemške družbe Südpetrol A.G. Italijansko odposlanstvo je vodil sam inž. E. Mattei. Družba Südpetrol A.G. bo zgradila »naftovod Srednje Evrope«, pri katerem bo imela ENI v režiji najdaljši del, in sicer iz Genove do Ulma. Na tiskovni konferenci je inž. Mattei dejal, da bo ENI potrebovala v letu 1962 8,5 milijona ton surove nafte. Zanimiva je zlasti izjava, da bo Sovjetska zveza križala 30% te potrebe po petroleju. Egipt bo križal nadaljnjih 26% potreb, Iran (kjer ima svoje vrtnalne naprave sama ENI) 9%, Italija 12% in Srednji vzhod ostalih 15%. Inž. Mattei je ob tej priložnosti napovedal tudi, da bo ENI potrebovala v letu 1964 20 milijonov ton surove nafte.

ENI ZA PETROLEJSKO OPREMO V JUGOSLAVIJI

Glasnik državne tajništva za zunanje zadeve v Beogradu je izjavil, da je italijanski koncern ENI dovolil Jugoslaviji kredit 30 milijonov dolarjev za nabavo strojev in opreme jugoslovanskih petrolejskih čistilnic, za vrtnanje in izkoriščanje vrelcev. To je bilo zaključeno med obiskom predsednika ENI inž. E. Matteia v Beogradu in Zagrebu. Ob tej priložnosti je prišlo do izjave želja, da bi se gospodarsko sodelovanje med obema državama okrepi.

Kamini zopet v modi

Ne vem, ali bi nam arhitekti znali razložiti, zakaj prihajajo v modo zopet »kamini«; ne mislimo morda na navadne dimnike, temveč na majhna, nizka ognjišča s širokim dimnikom, ki iznad njih s lahko sesajo dim. Včasih ni takšno ognjišče niti popolnoma odprto, kakor so bila naša stara ognjišča z zaglavnikom na Krasi in po Vipavskem, dokler jih ni tupo drinil zaprt železni štedilnik. Pod kaminom je včasih tudi nekakšna prozorna peč, da gostje lahko občudujejo premog ali koks, kako stezajo ogrevane jezičke v kamini ali z njimi obližujejo ognjišča, potem slišimo tudi počvilavoce prasketanje gorčih drv ali drugega goriva; združeno z božajočo toplino in žarom goriva ustvarja tisto prijetno večerno ozračje, ki je pravzaprav nepopoln in toliko bolj godi človeku, kolikor hujša burja divja okoli hiše ali kolikor več križev nosi na svojih plečih.

Povejte nam, mladi arhitekti, zakaj uvajate zopet kamine in ognjišča v sprejemnice, ko ste jih izgnali iz naših kuhinj ali »hiš«, kakor še danes pravijo pri nas kuhinjam, če je za te še ostalo prostora v novih stavbah; saj lahko tudi sprejemnice segreje s centralno kurjavo, s plinsko ali navadno pečjo. Obnavljate se, morda sami ne veste, kakor? Ali ne išče sodobna arhitektura zopet toplino in domačnost, ki jo je gradbena tehnika v betonski dobi in celo v dobi zložitljivih hiš pregledala iz naših domov? Morda se zavedate, da brez ognja ni topline ne domačnosti; samo gorčica polena lahko tako prijetno prasketa in vzbujata vtis, kakor bi gostje sedeli okoli ognja starih goda daleč od vsakdanjih skrbi. Ogenj ste pregledali iz kuhinj, a človek ne more živeti brez njega; za to pa se vrača zopet v kamine sodobnih sprejemnic. Arhitekti so čustveni ljudje kakor umetniki ter tipajo globlje po človeški duši. Zato so tudi vedno sprti z gradbeniki, ki mislijo v številkah in betonjskih ploščah; arhitekti miso kemi, ki bi radi sploh izločili ogenj iz človeške dejavnosti. Ti pravijo, da bomo našli postopek, da premoga, ki daje dragoceno pogonsko energijo in toploto, ne bo treba več žgati; premo bomo samo destilirali (brez ognja). Tudi za pridobivanje železa iz železne rude ne bo treba več gorčih plazen (s koksom), temveč bodo pridobivali železo »z aglomeracijo molitule«, kakor pravijo učenjaki po fran cosko.

A kljub temu napredku tehnike in kemije upamo, da se človek v svojem bistvu ne bo izpremenil, temveč bo človeška duša, ki jo že danes zebe sredi poletja, že vedno hrepelala po ognju.

— lb —

IZ ŽIVLJENJA

V resnici so tisti, ki so se polastili oblasti, redko izredno nadarjeni ljudje. To so navadni meščani, ki ne nadomeda občutiti, kako jim je padel na glavo sad, ki se je ločil od dreve sa, ker je bil prezrel.

(Talleyrand)

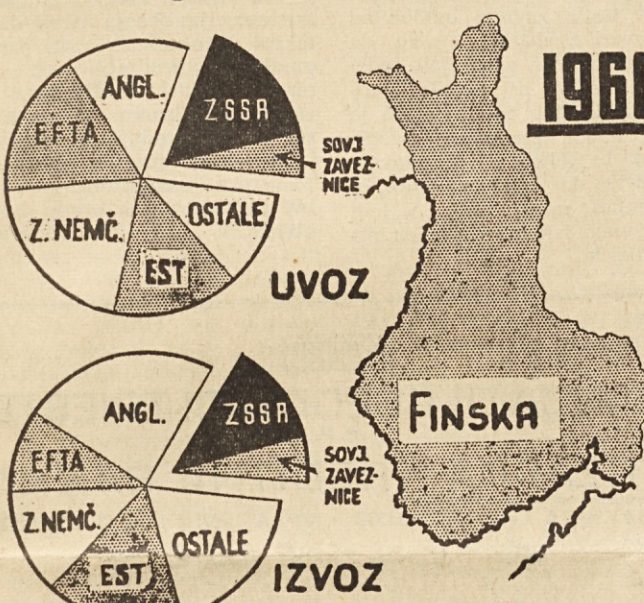
Kaj so ministri? Oni so kakor na očniki, ki se človeku zavedajo, a so kljub temu potrebni, ko ne moremo videti z lastnimi očmi.

(Nemški cesar Ferdinand I. — »Il Potere della Stampa«)

Nekje reči ne bo ženska nikoli razumela, tega namreč ne: Če nosi debelo spodnje perilo, ne bo nikdar potrebovala krzna.

Največje iznenadenje ob koncu v leposlovju je posojena knjiga, ki ti jo je kdo vrnil.

Zunanja trgovina Finske



Za tretjino skršena dejavnost italijanskih ladjedelnic

Ladjedelstvo po svetu - Več novih naročil

V prvem letošnjem polletju so v svetih ladjedelnicah na svetu — razen Rusiji, na Kitajskem in v Vzhodni Nemčiji — dokončali gradnjo 893 novih ladij za skupnih 3.937.000 bruto registrskih ton. Splojavljen je bilo 17 ladij za skupno tonažo 3.788.000 ton, na novo začeti pa 997, za skupno 4.027.000 bruto registrskih ton. Koniec prvega polletja so imeli v gradnji v vseh ladjedelnicah 1.500 ladij. Njihova skupna tonaža znaša 798.000 brt. Od tega odpade na petrolejske ladje 3.601.000 brt (243 ladij). Po številu in tonaži ladjevja, katerega gradnja se je zaključila v prvem letošnjem polletju, je bila na prvem mestu Japonska. Nato so si sledile Velika Britanija, Zahodna Nemčija, Švedska, Francija, Nizozemska, Združene ameriške države, Norveška, Italija, Španija, Jugoslavija, Danska itd. Japonska je bila na prvem mestu tudi po številu splojavljenih ladij in tonaži na novo začelih gradenj. Glede na novih naročil pa so bili na boljšem Angleži, nato Nemci itd.

V primerjavi z lanskim letom je dejavnost v ladjedelnicah nekoliko popustila. Nazadovale je število zgrajenih ladij, padlo je število izročnih ladij, medtem ko se je tonaža naročenih ladij povečala, in sicer od 1.651.000 na 4.027.000 brt.

Pri gradnji petrolejskih ladij se opazja rahlo nazadovanje v obsegu novih naročil. V začetku leta je namreč kazalo, da bodo ladjedelnice pretele več naročil za petrolejske ladje, kakor so jih prejele v resnici. Ne glede na to pa je letošnji položaj ladjedelnic mnogo težavnejši kakor na primer med letom 1957 in letom 1958. Nova naročila, ki so znašala koncem prvega polletja 1961 okoli 18 milijonov ton novega ladjevja, ne predstavljajo več kakor polovico obsega novih naročil v razdobju 1957-58. Razumljivo je, da je postala konkurenca med ladjedelnicami v zadnjem času zelo ostra. Ta pojav je toliko bolj razložen v primerih, ko gre za naročila iz tujine. Vlade posameznih držav so skoraj povsod zagotovile ladjedelnicam večjo ali manjšo pomoč, tako da bi lahko ohranile svojo konkurenčnost.

TUDI LADJEDELNICE V ITALIJI V STISKI

Kriza, ki je zajela ladjedelstvo je posebno občutna v Italiji. Glede na obseg novih gradenj v prvem polletju 1961 so italijanske ladjedelnice ohranile kolikor toliko čvrst položaj, saj so še vedno na sedmem ali osmem mestu na svetu. Toda če upoštevamo nazadovanje v številu novih naročil, bomo videli, da je položaj precej težavnejši kakor drugod.

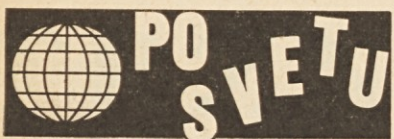
V drugem letošnjem tromesečju se je obseg tonaže vseh ladij v gradnji na svetu znašal 8,8 milijona brt, medtem ko je v istem času lani znašal 10 milijonov ton. Nazadovanje je znašalo torej okoli 12%. Za same italijanske ladjedelnice pa so bili podat-

ki naslednji: obseg gradenj se je skril od lanskih 838.000 brt na letošnjih 569.000 brt, to je za okoli 30%. Toda to ni edini nedostatek. V omenjenem času lanskega leta je italijansko ladjedelstvo gradilo za tujino 440.000 brt ladjevja. V istem času letos pa je gradilo za tuje naročnice le še 51.000 brt ladjevja (ali 10% vseh ladij v gradnji).

Zmogljivost vseh italijanskih ladjedelnic se giblje med 600.000 in 800.000 bruto registrskih ton. Sama domača naročila ne morejo zadovoljiti vseh ladjedelnic, zaradi tega je vlada izdala načrt, ki je znan pod vzdevom »zakon Tambroni« (zakon št. 522 z dne 17. julija 1954, s popravki po zakonu št. 301 z dne 31. marca 1961). Zakon Tambroni predvideva skrajšanje zmogljivosti ladjedelnic; od tega pri de seveda le na področju državnih ladjedelnic, medtem ko so zasebniki ladjedelnic, ki jih je bilo 10, prosti. Zmogljivost ladjedelnic je treba skriti zato, da bi postale bolj konkurenčne v mednarodnem merilu in pa tudi zaradi tega, ker to velja vajo pravila o ustanovitvi Evropskega skupnega trga.

ZA TRETJINO SKRŠENA DEJAVNOST LADJEDELNICE

Vrednost proizvodnje v ladjedelnicah »Fincantieri« (IRI) se je skrilila od 83.229 milijonov lir v prvih šestih mesecih 1960 na 55.102 milijona v istem razdobju lanskega; nazadovanje znaša torej 33,8%. Kakor večina ladjedelnic na svetu, tako se tudi ladjedelnice »Fincantieri« bavijo v glavnem s gradnjo novih ladij, poleg tega pa sprejemajo stare ladje v popravilo in tudi naročila za gradnjo trolejbusov, športnih čolnov itd.



POMIRJENJE MED FINSKO IN SOVIJETSKO ZVEZO. S posebno noto je sovjetska vlada pozvala Finsko, naj v smislu pogodbe o prijateljstvu in pomoči iz leta 1948 sklene s Sovjetsko zvezo obrambno pogodbo. Takšna pogodba je nujna za obrambo obeh držav proti napadali politiki Zah. Nemčije, pravi nota. Prvi stiki med prizadetima zunanjima ministroma so dovedli do ublažitve sovjetske zahteve, toda prav v tem času je obiskal Norveško zahodno-nemški obrambni minister Strauss, ki je s svojim obiskom te države, članice Atlantske zveze zbudil še večje nezaupanje glede politike Zah. Nemčije. Rusi so dali Fincem razumeti, da nimajo zaupanja v stalnost sedanje notranje položaja Finske in ni zara- di tega dano jamstvo, da se Finska po- politika nasproti Sovjetski zvezi ne bo izpremenila. Zdi se, da je bil razpust poslanske zbornice, ki je sledil sovjetski noti, samo taktična poteza Fincev, da bi vso zadevo ublažili in odložili. Predsednik Kekkonen je s svojim ob- skom v Novosibirsku pomiril Hršču- va in vse kaže, da Rusi ne bodo za sedaj zahtevali sklenitve vojaške po- godbe s Finsko. Kekkonen, kateremu sicer Rusi zaupajo, je že 6 let pred- sednik finske republike in meseca janua- rja bodo volitve novega predsednika. Njegov nasprotnik Honka je umaknil svojo kandidacijo, da bi Kekkonen la- že nastopil kot predstavnik vseh Fin- cev tudi nasproti Sovjetski zvezi. V do- sodanjem parlamentu so med 200 po- slanskih mestih imeli komunisti 50 se- dežev ter so predstavljali najmočnejšo parlamentarno skupino. Kekkonen vodi kmetijske, Fagerholm pa socialne demo- kratе.

POLOŽAJ KOMUNISTIČNE STRAN- KE V ITALIJI. Italijanska krščanska demokracija si prizadeva, da bi čim- bolj izkoristila nov položaj, v kate- rega je spravila obsodba stalinizma na moskovskem kongresu italijansko ko- munistično stranko, ter je sprožila močno gonjo proti njej. Z druge strani težijo voditelji krščanske demokracije, da bi preprečili vsako sodelovanje med komunisti in Nennijevimi socialisti. Na zborovanju v Astiju je notranji mi- nister Scelba napadel socialiste, čes, da podpirajo komuniste. Omenil je, da so komunisti v Italiji na oblasti v 2000 občinah, 17 pokrajinah in v deželni vla- di Doline Aosta; to jim je uspelo, ka- kor je ugotovil minister, s pomočjo Nennijevih socialistov. Mnogo bližje je bil v svojih izjavah proti socializem predsednik Fanfani, ki je pozval Nen- nijo, naj do temeljev prouči sedanjo »krizo« v komunistični stranki.

ITALIJA ZAHTEVA ZADOŠČENJE. Italijanski minister za narodno obram- bo Andreotti se je vrnil iz Konga, ka- mor je odstopoval, da bi dosegel za- doščenje za pokol trinaestih italijanskih letalcev, ki so našli smrt v mestecu Kindu. Italijanska vlada zahteva, da se storilci, ki so zagrešili ta zločin stro- go kaznujejo, sicer bo italijanska le- talstvo zapustilo Kongo. Andreotti je glede Italije obrazložil tudi pred- sednik kongoške republike Kasavubu. Osrednja vlada v Leopoldvillu je bila proti temu, da se posadka v deželi Ki- vu, h kateri pripada Kindu, razpusti, pač pa bo izvršila premostitve teh čet in odredila strogo preiskavo.

PRED NEVARNIMI ZAPLETJAMI V KONGU. Varnostni svet Organizacije združenih narodov je pooblastil čete OZN, da lahko s silo nastopijo, ako treba, za ponovno združitve vseh kon- goških dežel v enotno republiko. Ta sklep velja Combeju, voditelju Katan- ge, ki še ne priznava osrednje vlade v Leopoldvillu. Combe je izjavil, da je sicer pripravljen na pogajanja, toda na vsak napad bo odgovoril s protinapa- dom; vse njegovo ljudstvo se bo dalo, če treba, tudi poklati za svoje pravice.

TUDI FRANCOZI PRIPRAVLJENI NA POGAJANJA ZARADI BERLINA. Doslej se je De Gaulle morda bolj u- piral pogajanjem s Sovjetsko zvezo za rešitev berlinskega vprašanja kakor sam nemški kancler Adenauer. Zdi se, da se je zdaj med obiskom na Angle- škem vsaj deloma vdal prigovarjanju angleškega ministrskega predsednika Mac Millana in da je pripravljen na pogajanja. Po nekaterih poročilih se je De Gaulle omehlal ne toliko zaradi prepričevanja s strani Mac Millana, ko- likor zaradi novega položaja, ki je na- stal po sestanku med Adenauerjem in Kennedyjem. Predsednik ZDA naj bi bil pripravljen tesneje sodelovati z Za- hodno Nemčijo, ako nemška vlada u- blaži svoje gledišče glede Vzh. Nem- čije. Zah. Nemčija naj trpi obstoj Nem- ške demokratske republike, na drugi strani bi Amerika priznala močnejši položaj Zah. Nemčije v okviru Zahod- ne Evrope in Evropske gospodarske skupnosti. Rešitev berlinskega vpraša- nja naj bi iskali na širši, »evropske« podlagi. Prav zaradi tega zblizanja med Ameriko in Zah. Nemčijo naj bi bil De Gaulle postal bolj popustljiv glede berlinskega vprašanja.

NOV PREDLOG ANGLSKIH SO- CIALISTOV GLEDE BERLINA. Vodja laburistov Gaitskell je na tiskovni kon- ferenci v Cardiffu dejal, da bi lahko našli pot iz sedanje položaja zaradi Berlina z ustanovitvijo širšega med- narodnega nadzorstva nad dostopi v Berlin. V tem nadzorstvu naj bi bili predstavniki Združenih držav, Sovjet- ske zveze, Anglije in Francije, in sicer sporazumno z Vzhodno in Zahodno Nemčijo in z neodvisnimi državami v Organizaciji združenih narodov. Omo- gočiti je treba tudi sodelovanje Vzh. Nemčije pri nadzorstvu nad dostopi v Zah. Berlin in tako ugoditi sovjetskim zahtevam. Gaitskell je obžaloval, da se je med razgovorom med Kennedyjem in Adenauerjem pokazalo nasprotova- nje proti takšnemu mednarodnemu nadzorstvu.

EKUMENSKI SVET CERKVA, ki zbora- je v Novem Delhiju, od 18. nov. do 6. dec., združuje vse krščanske Cer- kve razen katoliške. V Svet so spreje- li tudi rusko pravoslavno Cerkev. Ka- toliška Cerkev je na zborovanje Eku- menskega sveta Cerkev zdaj prvič po- slala svoje opazovalce, in sicer kar pet. Zborovalci se bavijo zlasti s misijon- skim delom. To vprašanje, ki je toliko bolj živo, ker je boj za neodvisnost na- rodov in proti kolonializmu zajel ob-

Mednarodna trgovina

GATT IN EVROPSKI SKUPNI TRG

Na zasedanju Mednarodnega carin- skega sporazuma GATT v Zenevi so razpravljali tudi o enotni carinski ta- rifi Evropskega skupnega trga. Posta- vili so vprašanje, ali ne bo pomenila enotna tarifa držav Evropskega skup- nega trga dejanske zvišanje carin v primerjavi s carinami, ki veljajo zdaj v posameznih državah Evropske gos- podarske skupnosti. Upravičen je strah, da bo prišlo do zvišanja carin. Pred- stavniki Nigerije, Gane in Brazilije so odločno protestirali proti uvajanju e- notne tarife EST. Brazilci so se prito- žili proti visokim carinam v državah EST na uvoz kave. Dodali so, da nova enotna tarifa EST v celoti predstavlja povisek nasproti dosedanjim carinam posameznih držav EST. Plenum GATT se ni mogel odločiti, da bi zavzel jasno stališče glede tega vprašanja ter bo moral o vskladitvi dosedanjih carin, ki veljajo na podlagi sporazuma GATT, z enotno tarifo Evropskega skupnega trga razpravljati na bodočih sestankih.

PROIZVODNJA BOMBAZA POVEČANA

Italijanski inštitut za bombaž ugotav- lja, da cenijo proizvodnjo bombaža v državah izven Sovjetske zveze, njenih zaveznici in Kitajske v sezoni 1960/61 na 33,5 milijona bal, to je za 2,2 mili- jona bal več kakor v prejšnji sezoni. K temu je prispevala zlasti proizvod- nja Indije (300.000 bal več), Brazilija (250.000 bal več), Mehika (440.000 bal več) in še nekaterih drugih držav, ka- kor Argentine, Egipta, Irana, Salvador- ja, Nikaragve, Sirije itd. Nazadovale je proizvodnja bombaža v Združenih dr- žavah (za 140.000 bal), v Kongu (za 125.000 bal), v Turčiji, Sudanu in Pe- ruju. V ZDA so za sezono 1961/62 po- večali zasejano površino za okoli 400 tisoč akrov. Računajo, da bo po podat- kih ministrstva za kmetijstvo pridelek v ZDA dosegel 14,3 milijona bal, v se- zoni 1960/61 je znašal 14,4 milijona bal.

IZVOZ SLIV IZ JUGOSLAVIJE

Kakor znano je bil letošnji pridelek sliv v Jugoslaviji obilnejši in boljši ka- kor lanske leto. Te dni so odpravili pre- voške slive v Italijo, Dansko, Av- strijo, Nizozemsko, Izrael, Zah. Nem- čijo in v nekatere druge države.

JUGOSLAVIJA NA TUJIH SEJMIH

Jugoslovanska zvezna zbornica za zu- nanjo trgovino je objavila program ju- goslovanske udeležbe na mednarodnih sejmih v tujini v letu 1962. Jugoslov- ska podjetja bodo nastopila na nasled- njih prireditvah:

Leipzig (marec) na 1000 kv. m po- kritega in 600 kv. m nepokritega pro- stora; **Budimpešta** (maj) na 600, od- nosno 600 kv. m; **Poznanj** (junij) na 800 odn. 600 kv. m; **Plovdiv** (septem- ber) na 800 odn. 600 kv. m; **Brno** (septem- ber) na 300 odn. 600 kv. m; **Milano** (april) na 500 kv. m; **Hannover** (april- maj) na 200 kv. m; **Gettysburg** (maj) na 250 kv. m pokritega; **Trst** (junij- julij) na 350 odn. 80 ter na 190 kv. m v lesnem paviljonu; **Köln** (januar) na 500 kv. m pokritega; **Izmir** (avgust- september) na 800 odn. 400 kv. m; **So- lun** (september) na 1000 odn. 600 kv. m; **Dunaj** (september) na 350 kv. m pokritega prostora; **Toronto** (avgust- september) na 300 kv. m pokritega pro- stora; **Chicago** (julij-avgust) na 300 kv. m pokritega prostora; **Casablanca** (a- pril-maj) na 500 odn. 400 kv. m; **Tunis** (oktober) na 400 odn. 400 kv. m; **Da- mask** (avgust-september) na 1300 odn. 600 kv. m; po vsej verjetnosti bodo ju- goslovanska podjetja nastopila tudi na sejmih v Lausanni in v Buenos Airesu (septembra), ter v Konacryju (marca) in Lagosu (novembra).

SUSEP TEKSTILNEGA SEJMA V LESKOVU

Prve tri dni so na prvem jugoslo- vanskem sejmu za sklepanje trgovin- skih kupcij zaključili za 560 milijonov dinarjev poslov. O zaključku v drugi polovici sejma, ki je trajal do 19. no- vembra, še ni podatkov.

IZVOZ KMETIJSKIH PROIZVODOV IZ JUGOSLAVIJE V ITALIJO

V prvih devetih mesecih letošnje- ga leta je izvoz jugoslovanske živine v Italijo nazadoval za 15.054 glav v primerjavi z istim razdobjem lanske ga leta, izvoz telečnega mesa za 5,370 ton, izvoz izdelkov in svinine za 687 ton, iz in izvoz jajc in derivatov za 3630 ton, izvoz koruze za 52,355 ton, svežega sadja za 165 ton in svežih sliv za 264 ton. V tem času se je povečal izvoz konj za 19,772 glav, krompirja za 14,743 ton, oljčnih semen za 484 ton, mleka za 2003 tone in ribjih kon- serv za 691 milijona ton. Izvoz goveje živine in mesa je tako močno naza- doval, ker je bil nenadoma prepove- dan uvoz tega blaga v Italijo iz vseh držav.

Napredoval je izvoz industrijskega vina v Italijo, in sicer za 471 milijonov dinarjev, drv za 125 milijonov, celuloznega lesa za 425 milijonov, že- leznihskih pragov za 182 mil. dinar- jev, celuloze za 347 mil. in tudi izvoz jugoslovanskega moškega in ženske ga perila za 25 mil. ter usnjeneja obu- vala za 15 milijonov.

RAZVOJ TRGOVINE MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

Sestava jugoslovanskega izvoza nezadovoljiva

Ze sama zakasnitev podpisa trgo- vinske pogodbe je neugodno vplivala na razvoj trgovinske izmenjave. Po- leg tega pa je jugoslovanski izvoz pri- zadel *nenadna prepoved uvoza go- veje živine in mesa v Italijo*. Kakor so na seji upravnega odbora Jugoslo- vansko-italijanske trgovinske zborni- ce v Ljubljani ugotovili, je zaradi te prepovedi izvoz kmetijskih pridelkov v Italijo nazadoval za nič manj kakor 2,6 milijarde dinarjev, in sicer v pr- vih devetih mesecih tega leta. Celot- na izmenjava je v tem času dosegla vrednost 45 milijard 295,5 milijona di- narjev, kar pomeni da se je trgovina med obema državama povečala za 20,4% v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta. Toda povečal se je v glavnem jugoslovanski uvoz iz Ital- je, in sicer na 29,178,1 milijona di- narjev, medtem ko je lani znašal v tem času samo 19,584,6 milijona di- narjev. To pomeni, da se je uvoz iz Italije v Jugoslavijo letos povečal kar za 48,6%. Takšnemu povečanju uvoza iz Italije ne ustreza primeren izvoz, nasprotno, izvoz iz Jugoslavije v Ita- lijo se je celo skril od 18.023,6 v prvih devetih mesecih leta 1960 na 16.178,1 milijona dinarjev v letu 1961; zmanjšanje je torej znašalo kar 10,2%. Zaradi tega nesorazmerja se je pri- manjkljaj v trgovinski izmenjavi med Jugoslavijo in Italijo povečal.

Podrobnejša razčlenba trgovine med Italijo in Jugoslavijo v prvih devetih mesecih nam kaže, da se je izvoz industrijskih izdelkov iz Ju- goslavije v Italijo ni povečal in da se sestava jugoslovanskega izvoza bi-

Kaj menijo o italijansko-jugoslovanski izmenjavi

Tržaška radijska postaja je priredila zanimivo oddajo z naslovom »Dva- najst let gospodarskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo«. Oddaja je bila razdeljena na dva dela; prvi je bil po- svečen povsem sodelovanju na indu- strijskem področju, drugi pa trgovin- ski izmenjavi, ribolovu in še posebej trgovini v avtonomnem računu, to je med Trstom in sosednim jugoslovans- kim področjem. Med drugo oddajo so bili na programu odgovori predstavi- kov gospodarskih ustanov pa tudi tr- govinskega atašeeja pri italijanskem po- slanštvu v Beogradu in italijanska strokovnjaka za ribolov.

SEJEM »ALPE — ADRIA«

Predsednik Trgovinske zbornice v Trstu dr. Caidasi se je v svojem od- govoru pomudil zlasti pri ustanovitvi novega sejma »Alpe-Adria« na Gospo- darskem razstavišču v Ljubljani, za- katerega je dala pobudo Trgovinska zbornica Slovenije. Pozdravil je to po- budo, ki naj privede do okrepitev tr- govinske izmenjave med Trstom in Slovenijo ter naglasil, da gre tudi za gospodarske koristi Gorice in Vidma, ki sta tudi zainteresirana za poglobi- tev gospodarskih stikov s sosednimi jugoslovanskimi področji oziroma z Av- strijo. Za novi sejem je treba še pri- stanka osrednjih oblasti.

OBSEG OBMEJNE TRGOVINE

Dušan Košuta, podpredsednik tržaške delegacije Italijansko-jugoslovanske tr- govinske zbornice, je zlasti poudaril, kako velikega pomena je za tržaško gospodarstvo obmejna trgovina v okvi- ru avtonomnega računa; saj je lani dosegla vrednost 3,8 milijarde lir v vsa- do smer in predstavlja 3,3% celotne italijansko-jugoslovanske izmenjave. U-



NAPOVEDANE LADJE

»JUGOLINIJA«

Proga Jadransko morje —
— Indija — Pakistan: Dinara 20/12,
Baška 22/12.
— Indonezija — Daljni vzhod: Ba-
ška 22/12.

CENE RABLJENIH AVTOMOBILOV

Cene veljajo na milanskem trgu z rabljenim materialom. Razlike med ce- nami istega modela se nanašajo na stan- je vozila.

AVTOMOBILI	Leto	Cena
Fiat Giard. N. 500	1960	400.000
Fiat Giard. N. 500	1960	440.000
Fiat Berlina 600	1959	390.000
Fiat Berlina 1100/103	1959	600.000
Fiat Berlina 1100/Spec.	1960	880.000
Fiat Berlina 1100/Exp.	1961	810.000
Fiat Berlina 1200/GL	1958	750.000
Fiat Berlina 1200/GL	1960	720.000
Fiat Berlina 1400	1955	260.000
Fiat Berlina 1900	1953	190.000
Fiat Berlina 1900	1956	250.000
Fiat Berlina 1800	1959	800.000
Fiat Berlina 1800	1959	780.000
Fiat Berlina 2100	1960	820.000
Alfa Romeo Giulietta	1959	750.000
Auto Union	1959	590.000
Lancia Aurelia B/10	1951	150.000
Studebaker Packard	1954	190.000
Alfa Romeo Dauphine	1959	455.000
Alfa Romeo Dauphine	1960	500.000
Sunbeam Rapier	1960	630.000

INDUSTRIJSKA VOZILA	Leto	Cena
Fiat 500/C	1949	110.000
Fiat 600 Mult.	1956	270.000
Fiat 500/C	1953	180.000
Fiat 600	1957	290.000
Glera Mercurio	1948	80.000
Isocarro 500	1956	180.000

Pozornost vzbuja razmeroma nizka cena FIAT 600 iz leta 1959 (390.000 lir). Vozilo bi po pravilih moralo ustrežati 400-ti ohranitvi. Tudi FIAT 1100/103 iz leta 1959 ne stane dosti; 600.000 lir. Vozila Alfa-Romeo in Lancia so še ve- dno draga: Giulietta 1300 stane toliko kakor FIAT 1800.

5.000.000 VOZIL »VOLKSWAGEN«
Stavilo vozil Volkswagen 1200 je te dni preseglo 5 milijonov. V tovarnah Volkswagen izdelujejo zdaj tudi novo vozilo »VW 1500«. Na dan izdelajo 4.207 vozil. Od leta 1945 dalje, do kon- ca leta 1960, je tovarna VW vrgla na trg 4.151.024 vozil (vse italijanske to- varne skupaj so v istem času izdelale 3.517.152 vozil).

stveno ni polboljšala v primerjavi z lanskim letom; v jugoslovanskem iz- vozu prevladujejo namreč še vedno živila in surovine, ki predstavljajo še vedno 90% jugoslovanskega izvoza. Večja sprostitev izvoza industrijskih izdelkov v Italijo ni torej zalegla. Zmanjšal se je jugoslovanski izvoz premoga, kemičnih izdelkov, strojev in prevoznih sredstev, povečal pa se je izvoz sardin in nekaterih končnih izdelkov. Povečal se je tudi izvoz le- sa iz Jugoslavije, ki je dosegel vred- nost 1,1 milijarde dinarjev. Položaj za izvoz lesa je še vedno ugoden. Na sestanku v Ljubljani so ugotovili, da sprostitev uvoza industrijskih izdel- kov v Italijo ni dosegla zaželenega učinka, ker je bila trgovinska pogoda- ba, ki je predvidevala sprostitev, pod- pisana pozno, to je šele meseca jun- ja namesto marca.

Sedanje neravnovesje v Italijansko- jugoslovanski primerjavi bi se dalo vsaj nekoliko zmanjšati, ako bi Ju- goslavija izvozila ves kontingent kme- tijskih proizvodov, ki je bil določen v trgovinski pogodbi za to poslovno leto; z omejenjo prepovedjo uvoza mesa in goveje živine je bil kontin- gent nenadoma skrčen.

Na seji upravnega odbora Jugoslo- vansko-italijanske trgovinske zborni- ce v Ljubljani so tudi razpravljali o organizaciji jugoslovanske komerciel- ne službe v Italiji ter ugotovili, da so danes na italijanskem trgu v glavnem zastopana podjetja za izvoz kme- tijskih proizvodov in surovin, med- tem ko so predstavništva jugoslovans- kih industrijskih podjetij razmero- ma šibka.

poštovati je tudi treba še okoli 2 mi- ljardiri lir prometa, ki je bil ustvarjen na podlagi izrednih kontingentov. Trža- ška podjetja se živo udeležujejo tudi trgovine med Jugoslavijo in Italijo v okviru splošne trgovinske pogodbe. Ta- ko znaša delček Trsta na celotni izme- njavi med obema deželama kar 8%.

VPRASANJE PRIMANJKLJAJA

Dr. Biasi, trgovinski ataše italijan- skega poslanstva v Beogradu je po- svetil posebno pozornost vprašanju iz- ravnave jugoslovanskega primanjklja- ja v izmenjavi med Italijo in Jugoslavijo. Naglasil je tudi, da jugoslovanska po- djetja točno in vestno izpolnjujejo svoje obveze in da je jugoslovanska zunan- ja trgovina solidna. Jugoslovanski pri- manjkljaj se da pač učinkovito izrav- nati samo s povečanjem jugoslovanske ga izvoza v Italijo. Zadnja trgovinska pogodba pomeni v tem pogledu napre- dek ker predvideva povečanje medse- bojne izmenjave.

Predsednik Jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice inž. Knežević je naglasil potrebo, da se sedanje trgo- vinske izmenjave med obema državama spremenil v smislu, da se Jugoslaviji omogoči večji izvoz industrijskih izdel- kov. Po tej poti bo mogoče uravnote- siti trgovinsko izmenjavo in odpraviti jugoslovanski primanjkljaj. Jugoslovans- ki generalni konzul v Milanu je po- udaril, da so odnosi med obema drža- vama prisrčni, medtem ko je ravnatelj zagrebškega veleposla- nstva v Beogradu za pospeševanje gospodarskih stikov.

G. Mari, ki je govoril o ribolovu na Jadranu, je ugotovil, da živi na itali- janski obali Jadranskega morja okoli 28% italijanskih ribičev od ribolova v jugoslovanskih vodah.

- Japonska: Baška 22/12.
- Eversna Amerika: Srbija 5/12.
- Južna Amerika: Drvar 15/12.
- Perzijski zaliv: Vojvodina 15/12.

»JADROLINIJA«

Proga Jadransko morje —
— Dalmacija — Grčija (tedenska):
Lastovo 4/12.
— Grčija — Kreta (14-dnevna): Ore-
bič 8/12.

DELEŽ TUJE MORNARICE NA JUGOSLOVANSKI ZUNANJI TRGOVINI

Kakor poročajo »Komercialne novi- ne« je tuja mornarica lani prevzela 49 odst. jugoslovanskega izvoza po mor- ju, v prvih devetih mesecih leta 1961 pa 42%. Tudi delež tuje mornarice na jugoslovanskem uvozu je bil visok ter je znašal 43% v letu 1960, letos pa (v prvih devetih mesecih) 44%. List pri- pominja, da je delež tuje mornarice previsok, saj obsega jugoslovanska tr- govinska mornarica 720.866 bruto regi- strskih ton.

Američani režejo vina

Američani so se šele v zadnjih letih navadili piti vina. Prej so pili vina tuji in čudaki. Hudo je po prvi vojni prizadelo vinograde prohibicija, suho obdobje, ko ni smel nihče piti alkoholnih pijač. Po 1930 so se vino- grade opomogli in so ljudje spet za- čeli piti vino. Zdaj je največji trgo- vec in proizvajalec vina Ernest Jal- lo, ki pridelava leta 40 milijonov ga- lon vina, kar ni tako strašno, ker meri galona le nekaj nad štiri litre.

Kakšno je Gallovo vino? Je dovolj povedano s tem, da ni v njegovih le- teh nobenega koščka lesa, da so vsi sodi iz cementa ali pa raznih plastič- nih mas ali pa stekla. Vinom doda- ja precej ogljikovega dvokisa, vina režejo in se za to penijo. Televizija in radio širita slavo njegovih dveh najbolj znanih vin »luk-luk« in pa »strela jasna«.

Resni vinogradniki iz Kalifornije, kjer zraste vse domače ameriško vi- no, so proti tem umetno mešanim in pripravljenim vinom. V središču kalif- ornijskih vinogradov, v Napa Valley blizu San Francisca uporabljajo seve- da še zmerom lesene sode za vrenje in pa kipele vehe.

Napaka teh vinogradnikov pa je, da preveč mešajo, to je režejo, blenda- jo razna vina. Lastnim vinom doda- jo vina prejšnjega leta ali pa kupijo vina pri sosedih, da dobijo enoten stalen okus, na katerega so pivci na- vajeni. Proizvajajo večinoma sladka desertna vina: porte, cherrie, mo- skate itd. Vsak Američan pozna re- klamo vina »Sneaky Pete« — potu- hnjene Peta, ki je poceni, toda ni dosti v sorodu s trto. Taka vina ne imenujejo wine, ampak winos, torej ne vino, ampak vinček.

Trte uvažajo iz Francije, ki pa na drugačno sestavljeni kalifornijski zeml- ji daje vina z drugačnimi okusi. Ka- lifornijski Chardonnay Pinot je n. pr. precej drugačen od francoskega, prav tako njihovi caberneti, sauvignoni, chablis, bordeaux in drugi. Pinta u- metnega Gallova vina stane 49 cen- tov ali skoraj pol dolarja za dobro mero pol litra.

Od Jugoslovancev je precej vinograd- nikov Dalmatincev. Slovenci izseljen- ci v Clevelandu, Pittsburghu in dru- gih krajih Amerike, ga skušajo iz domotožnih nagibov sami proizvajati z drožami, grozdem, sladkorjem in drugimi stvarmi. Po zadnji vojni je narasel uvoz jugoslovanskega, zlasti štajerskega vina in si ga ob slovesnih prilikah privoščijo tudi naši izseljen- ci. Se zmerom je zelo visok uvoz ti- jih, zlasti francoskih vin, pa tudi ita- lijanskih.



Ekskluzivna agencija za prodajo vesp vseh vrst Velika izbira rabljenih vesp —
— I Z V O Z —
— TRST —
Via S. Francesco, 44

Hotel POŠTA

Trg Oberdan 1 (v centru mesta) - Tel. 24-157. — Vse udobnosti, mrzla in to- pla tekoča voda, centralna kurjava, telefon v sobah. Dvigalo. Cene od 750 lir dalje.

slovenija živinopromet

govejo živino,
konje,
prašiče,
vse vrste mesa,
kraški pršut,
kranjske klobase,
divjačino,
perutnino in jajca.

IZVAŽAMO:

LJUBLJANA, Dalmatinova, 1

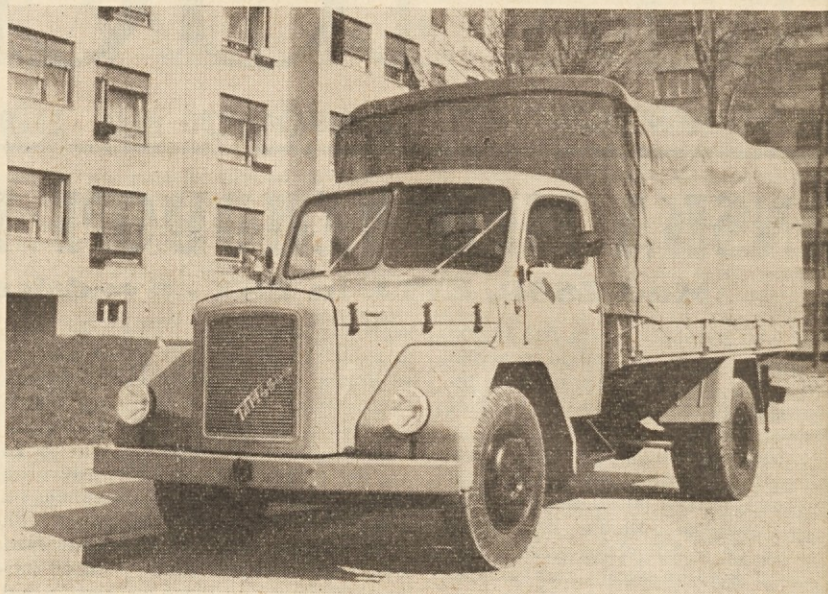
P. P. 222

Telefona 22-212

Telegram: SLAVPROMET LJUBLJANA

Telex: 03-135

„TAM“ - 3500 vozil v letu 1962



V Tovarni avtomobilov in motorjev v Mariboru so se sprejeli proizvodni plan podjetja za leto 1962. Kot vsa le- ta doslej bo TAM tudi v letu 1962 po- večala svojo letno proizvodnjo. V letu 1962 bo izdelala skupno 3500 vozil, od tega največ vozil »TAM 4500« z vgra- jenim zračno hlajenim Dieslovim mo- torjem. Razen tega bo TAM izdelala vrsto specialnih vozil na šasijah »TAM 4500«. Med temi omenjamo zlasti od- lična gasilska vozila »TAM 4500 G«, na- to vozila za polivanje in pranje cest, prekučnike z enojnim in dvojnimi po- gonom ter avtomobe »A 300

Za ravnotešje med plačami in proizvodnjo

Ljubljana, novembra

Ko izletniki iz Trsta in sploh obmejnega pasu na italijanski strani plačujejo pri nas in Sloveniji račune v gostilnah, hotelih in trgovinah pravijo, da kar nekam hitro dohajamo glede nekaterih vrst blaga italijanske cene. Zdaj, v pozni jesenski dobi se bržkone po vseh evropskih državah prične vsakoletno tamnjanje nad draginjo, ko je zima na pragu s svojimi izdatki za zimske obleke, kurjavo itd.

V Sloveniji se je poleg običajnega vzdihovanja zaradi naglega dvigovanja cen posebno pri živilih, vnela še živahnija razprava o nesorazmernju med plačami, pravilneje, osebnimi dohodki posameznih kategorij nameščenecv in uslužbenecv sploh v trgovinski, gostinski, industrijski in raznih drugih proizvodnih panogah. Zanimivo pri tem je, da so uradni krogi hitreje reagirali na preneglo dvigovanje osebnih dohodkov v ozkih krogih, kot pa širša javnost in množične organizacije.

Gospodarski izvedenci in upravni organi, ki usmerjajo gospodarsko politiko so jasno povedali, da sedanji gospodarski položaj še ne dovoljuje tako visokih plač, kakor so jih delavski sveti potrdili za nekatera vodila mesta. Pred tem povišanjem so se te plače sukale približno med 50 in 80.000 dinarjev. Zdaj so poskočile kar za 50 tisoč in še več, in to včasih ne glede na rentabilnost podjetja. Po podatkih statističnega zavoda Slovenije je bilo v avgustu 1961, torej pred približno tremi meseci 336 uslužbenecv v podjetjih s osebnimi dohodki od 80-100.000 dinarjev, in 143 z nad 100.000 dinarji; po neuradnih podatkih je bilo v oktobru okoli 700 oseb, ki so prejemale nad 100.000 din.

Oglejmo si podatke Statističnega zavoda za Slovenijo o osebnih dohodkih bolj podrobno: Od 366.853 zaposlenih (nameščenecv in delavcev) meseca avgusta v Sloveniji je znašala povprečna plača 26.800 dinarjev mesečno, to je v razponu od približno 15 tisoč do 150.000 din. Najboljši povprečni osebni dohodki so bili v projektivni dejavnosti — 55.000 dinarjev mesečno. Projektivna delavnost v Sloveniji je zelo pomembna, saj imamo kar 28 projektivnih podjetij in so seveda uslužbenecv samo inženirji in gradbeni tehniki, tako da znašajo in kurirji malo odtehtajo pri povprečju plač. Eno edino ladjedelsko podjetje v Sloveniji je v Piranu, kjer imajo povprečje 41.000 dinarjev. Pri gosti, obširni električni mreži je 31 elektro-podjetij s povprečno plačo 39.441 dinarjev.

Pa pustimo gornje kategorije in ugotovimo, koliko je povprečje v panogah z nižjimi povprečnimi osebnimi dohodki, kako so plačani v kmetijstvu, tekstilnih tovarnah, usnjarsstvu, lesni industriji, skratka, tam, kjer prevladujejo delavci z nizko in srednjo kvalifikacijo in so redki tehniki in inženirji. V teh proizvodnih panogah se giblje povprečje med 15.000 do 20.000 din. Vsi priznavajo pri nas, da so ti osebni dohodki nižjih delavskih kategorij zelo nizki glede na današnje cene. Drži pa tudi, da ima velik del delavcev še druge vire do-

hodkov: precej jih stanuje in se hrani doma na kmetih, drugi spet delajo v prostih urah razna honorarna dela ali pa kar neodvisno nekaj izdelujejo. Posebno v osrednji Sloveniji skoro ni zaposlenega človeka, ki ne bi v prostih urah z drugim delom zaokroževal plače navzgor.

Pri novem gibanju osebnih dohodkov smo prišli do novega, zanimivega pojava. Osebnih dohodki v državnih ustanovah, tudi v najvišjih položajih, kakor so na primer mesta članov Izvršnega sveta Slovenije, zaostajajo za dohodki v podjetjih. Nekateri gospodarstveniki sodijo, da je to normalen pojav. Običinski upravni aparati ne more nikakor zlestiti na zele-no vejo, zdaj pa še sploh ne, ker ni bilo osebe komun deležno novega premika v osebnih dohodkih.

Zelo neroden postaja položaj v pro-

svetni službi, kjer je težko najti dovoljno število učiteljev in profesorjev za vse odprte šole in razrede, ker gredo raješi posebno strokovni predmetni nastavniki v industrijo.

O kočljivem vprašanju osebnih dohodkov, ki jih urejajo organi delavskega soupravljanja bo razpravljala zvezna ljudska skupščina.

Pri podeljevanju novih registrskih števil za automobile ni za zdaj opaziti nikakšnega upadanja; tudi kupci televizorjev, radijskih aparatov se še zmerom gnetejo po trgovinah, prav tako kupci raznih družinskih električnih aparatov. Le v tekstilu občuti trgovina na veliko manjšo prodajo. Ljudje pa so pripravljeni na višje cene za živila štirimesečne suše, ki je v poglavitnih predelih države razpolovila letošnji pridelek.

a. r.

Povprečne plače v Jugoslaviji

Zvezni zavod za statistiko v Beogradu je že zbral podatke o povprečnih plačah delavcev in nameščenecv v mesecu avgustu ter jih primerjal s plačami lanskega avgusta. Njegovi podatki se ne nanašajo samo na nominalne plače, temveč tudi na realne, to je na njihovo dejansko kupno moč. Ti nam kažejo, da so plače napredovale ne samo nominalno; delavci in nameščenecv ne prejemajo samo višje plače, izražene v številkah, temveč s temi plačami lahko tudi več kupijo kakor pred enim letom. Z drugimi besedami, statistika kaže, da so dohodki nameščenecv in delavcev bolj napredovali, kako so se dvignili življenjski stroški.

Povprečna plača delavca pri podjetjih družbenega (socialističnega) sektorja — razen prometnih podjetij, komunalne dejavnosti in obrtništva — je avgusta 1961 znašala 19.860 dinarjev na mesec, avgusta 1960 pa 16.670 dinarjev. Indeks nominalne plače je avgusta 1961 nasproti avgustu 1960 dosegel 121,8, indeks realne plače pa 111,2. Letošnjega avgusta so bile najvišje povprečne plače v proizvodnji elektroenergije (30.620 dinarjev), zatem v industriji gume (28 tisoč dinarjev).

Zanimiva je primerjava dohodkov v vseh prvih osmih mesecih tega leta z osebnimi dohodki delavcev in istem razdobju lanskega leta. V vseh panogah povprečno so plače dosegle letošnjega avgusta 18.250 (lanskega avgusta 15.700 dinarjev). Indeks nominalne povprečne plače je dosegel 112, realne 103,9 v primerjavi z osnovno 100 lanskega leta. Najvišje plače so bile v filmski industriji (26.800), zatem v proizvodnji elektroenergije (26.410), najnižje v kmetijstvu (povprečno 14.720 din.) mesečno.

Kako so se gibale plače nameščenecv (uradnikov) v istih panogah družbenega sektorja? Povprečno je meseca avgusta znašala plača 29.000 dinarjev (avgusta 1960: 23.170 din.). Indeks nominalne plače je znašal 124,8 (nasproti avgustu lanskega leta — osnova 100), indeks realne plače 114,5. Najvišja povprečna plača je bila v grafični industriji (tiskarnah), ki je znašala letošnjega avgusta 36.920, nato v industriji gume, in sicer 36.790 in petrolejski in-

dustriji (proizvodnja nafte): 34.820 dinarjev. Povprečna plača v prvih osmih mesecih tega leta je v istih panogah dosegla 26.730 dinarjev (lani 22.300); indeks nominalne plače je bil 115 (nasproti 100 v istem razdobju lanskega leta) in realne 106,9. Povprečno najviš-

NEZGODA MINISTRA SULLA Skrb za Italijane v Švici

Minister za delo Sullo je nedavno obiskal Švico, da bi pripravil ugodna tla za italijansko-švicarska pogajanja o položaju italijanskih delavcev v Švici. Danes je na delu v Švici približno 400 tisoč Italijanov; mnogo izmed teh je sezonskih delavcev. Prav socialni položaj teh je ustvaril nekakšen kamen spotike med obema državama. Italija, se razume, skuša zagotoviti svojim delavcem v Švici čim ugodnejše pogoje. Minister Sullo se je v svoji izjavi o položaju italijanskih delavcev v Švici prenehal, kakor pišejo švicarski listi. Kritiziral je neustrežno nastanitev italijanskih delavcev. Zahteval je, da bi švicarski delodajalci izplačevali italijanskim delavcem družinske doklade, čeprav so ti pustili svoje družine v Italiji.

Po teh izjavah je sledila precej živahna polemika v tisku. Sullov nastop je izzval nekakšen diplomatski incident, ki ga je nato likvidirala italijanska oziroma švicarska diplomacija. Nekateri italijanski listi, kakor »Il Borghese« so očitali Sullo, da je bil neroden in netakten nasproti Švicarjem in da je pokvaril ozračje prave trenutku, ko bi se morala začeti prava pogajanja. V resnici so se ta pretekli petek tudi začela. Med Švico in Italijo je treba obnoviti splošen sporazum o pogojih, ki naj jih švicarski delodajalci priznajo italijanskim delavcem. Nekatera vprašanja so zelo kočljiva. Začasno nameščenecv delavci ne smejo pripeljati s seboj ostalih družinskih članov. Italijanski delavec mora delati v Švici najmanj tri leta nepretrgoma, da

je plače v tem razdobju so bile v črni metalurgiji (33.430 dinarjev), najnižje pa v kmetijstvu (22.810 dinarjev).

Zdaj lahko navedemo iz istega vira tudi plače za delavce in nameščenecv po kvalifikaciji, in sicer meseca avgusta 1961. Kakor rečeno, je povprečna plača delavca znašala 19.860, visoko kvalificiranega delavca pa 33.370, kvalificiranega 22.040, izučenega 16.960 in ne kvalificiranega 13.600 dinarjev. Visoko kvalificirani delavci imajo najvišje plače v grafični industriji (povprečno 48.310), nato v proizvodnji elektroenergije (45.340 dinarjev) najnižje pa v zunanji trgovini (27.350). Ne kvalificirani delavci imajo najvišje plače v industriji gume, najnižje pa v gradbeništvu.

Povprečna plača nameščenca je znašala avgusta 1961 29.000 dinarjev mesečno. Nameščenecv z visokošolsko izobrazbo so imeli povprečno 43.920 dinarjev, s srednjo izobrazbo 25.520 din., z nižjo 18.710 din., pomožni nameščenecv pa 11 tisoč 920 dinarjev. Najvišje plače imajo nameščenecv z visokošolsko izobrazbo v proizvodnji elektroenergije, in sicer 60.130 dinarjev, nato v industriji gume (60.070) in v tobačni industriji (56.120); najnižje plače pa so imeli v trgovini na drobno (37.720). S srednješolsko izobrazbo so prejemali najvišjo plačo v petrolejski industriji, najnižjo pa v lesni.

mu to dovolijo. Italijani tudi zahtevajo, naj bi italijanski delavci v Švici prejemali družinsko doklado tudi za tiste družinske člane, ki so jih pustili v Italiji. Za italijanske delavce bi morali Švicarji pripraviti tudi bolj udobna zidana stanovanja, kakor jih imajo v Zah. Nemčiji. Švicarji naj bi odprli tudi italijanske šole za otroke italijanskih priseljenecv. Zboljša naj se tudi socialno zavarovanje.

Italijanski listi napovedujejo, da bodo pogajanja zelo težavna. Ena izmed ovir je tudi ta, da uživajo kantoni (dežele) široko avtonomijo tudi glede podobnih vprašanj in da jim zaradi tega osrednje švicarske oblasti ne morejo zaradi sedanje ustave vrniti svoje volje.

— — —

POGUMEN ZUPAN. Florentinski župan Giorgio La Pira, ki živi in vlada po lastnih načelih in se otresa tujih vplivov, ne dela zdaj prvič s svojim izvirnim vedenjem preglativ osrednjim oblastem v Rimu. Rimska cenzura je prepovedala novi film »Ne ubijaj«, delo režiserja Autant Lare. Zupan je kljub temu organiziral »asebno« predstavo filma v dvorani obrtniške razstave ter povabil na njo znamenite osebnosti iz politične, lepoustavne in sodnih krogov. Pred začetkom je spregovoril o filmu in ga branil tudi s citati iz sv. pisma. Na predstavo je povabil tudi ministra za narodno obrambo G. Andreottija, ki pa se povabilu ni odzval, pač pa je brezjavno odgovoril, da ne more prisostvovati predstavi filma, ki so ga višje oblasti prepovedale. Film je obsodil tudi »Osservatore Romano«, glasilo Vatikana.

ENA LEKARNA NA 4.000 LJUDI

Danes velja v Italiji zakonska dolžba, da sme biti ena lekarna na vsakih 5.000 prebivalcev. Po najnovejšem vladnem zakonskem osnutku bo število lekarn zvišano, in sicer tako, da pride ena lekarna na vsakih 4.000 prebivalcev. Danes je v Italiji 11.241 lekarn, njihovo število se pomnoži za 20%.

gotovljena, če bi njen blagovni promet v obeh smereh dosegel na leto okrog 800.000 ton. Znano je pa tudi, da izgradnja novih prometnih žvez čestokrat ustvarja za promet nove razvojne možnosti, ki jih poprej ni bilo.

DOPOLNITVE ISTRSKE PROGE

Nova koprška proga bo gotovo zahtevala nekatere spremembe tudi na sami istrski progi, in sicer na odseku Divača - Hrpelje. V Rodiku bi se namreč moralo zgraditi izogibalnice, to je položiti bi se moral tam drugi tir, sicer bi zmogljivost proge Divača - Hrpelje ne zadoščala za ves promet iz Divače proti Pulju, Raši in Kopru. Zmogljivost proge bišve Južne železnice, s katero je istrska proga povezana pri Divači, je pa že ves čas po prvi svetovni vojni le nezadostno izrabljena in ne predstavlja za novo koprško progono benih težav.

Konkretnih formalnih odločitev na pristojnih mestih v vprašanju gradnje koprške železnice, kolikor je v javnosti znano, doslej še ni bilo, izven dvoma pa je, da bo napredujoča izgradnja koprškega pristanišča neizogibno in v doglednem času dovela do takih odločitev. Na podlagi teh se bodo šele pričela prava pripravljalna dela z izdelavo glavnega načrta in izvedbo meritev ter končno priprave za izgradnjo spodnjegega ustroja. Računa se, da bo izgradnja proge z vsemi pripravljalnimi deli zahtevala tri leta.

Dr. O.

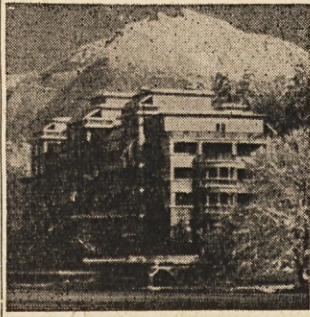
Lestenal, svetilke, popolne opreme za kopalnico

... po cenah, ki se ne dajo primerjati!

Brandolin

Via S. Maurizlo, 2

Grand Hotel Toplice - Bled



Prvo vrsten hotel odprt celovito. Moderno opremljene sobe s kopalicami in balkoni. Termalna kopališča s stalno temperaturo 23°C. Drsanje na jezero, žičnica za smuk, vsakovrstne zabave in razvedrila. • Prvo vrstna domača in mednarodna kuhinja in odlična domača vina.

Glas iz občinstva

Za 2000 dinariev

G. urednik! Ker se v zadnjem času prodaja dinar v Trstu zelo poceni in ker vsi, ki živimo ob meji radi primerjamo vrednost denarja na tej in oni strani, bo morda vaše bralce zanimalo, kaj sem med svojim zadnjim obiskom v Novi Gorici kupil za 2.100 dinarjev. K temu bom še dodal, koliko bi blago, ki sem ga kupil na oni strani, stalo pri nas v Trstu.

Za 2100 dinarjev sem kupil:	
¼ kg čajnega masla	240 din.
3 škatle cigaret Filter (n. c.)	240 din.
6 litrov bencinske mešanice	520 din.
10 dkg sremške salame	120 din.
60 dkg govejega mesa s kostmi	360 din.
24 dkg sira Emmenthal	240 din.
20 dkg bonbonov (karamel)	100 din.
4 kocke kokošje juhe	280 din.

Skupaj 2100 din.

V Trstu bi blago, ki približno ustreza po kakovosti blagu, ki sem si ga nabavil v Novi Gorici, stalo:

¼ kg masla (po 1100 kg)	275 lir
¾ škatle cigaret po 160 lir	480 lir
6 litrov bencinske meš.	po 120 720 lir
10 dkg furlanske salame	po 1800 180 lir
60 dkg govejega mesa brez kosti	840 lir
24 dkg sira Emmenthal	po 1100 264 lir
20 dkg bonbonov po 1200 kg	240 lir
4 kocke kokošje juhe	po 85 340 lir

Skupaj 3339 lir

Ce primerjamo, koliko sem to blago plačal v dinarjih onstran meje in koliko stane to blago v lirah tostran meje, pridemo do zaključka, da je kupna moč dinarja, vsaj kolikor gre za nabavo teh vrst blaga, višja kakor lire. Primerjava nam seveda pokaže precej drugačno sliko, ako primerjamo cene drugega blaga, kakor na primer tkalin, toda gotovo je, da je prehrana v Jugoslaviji še vedno cenejša kakor pri nas. Prav gotovo je, da sedanji tečaj dinarja na črni borzi v Trstu (60 do 63 lir za 100 din) ni realen in da je kupna moč dinarja na notranjem trgu v Jugoslaviji mnogo višja. Zato pride tudi do tega, da sami Jugoslovani kaj radi kupujejo dinarje v Trstu in jih odnašajo domov.

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

A. POŽAR

TRST - ULICA MOREBI ŠT. 7
Tel. 28-373

Prevozujemo vsakovrstne prevoze za tu in inozemstvo. — Postrežba hitra. Cene ugodne

ŠTEDILNIKI - PEČI na plin elektriko, les in premog. ELEKTRIČNI LIKALNIKI, PRAŠNI STROJI, gretci, za vodo, hladilniki, ELEKTRIČNE LUCI VSEH VRST, SERVISI IN DEKORATIVNI PREDMETI iz keramike, porcelana in kristala. NAMIZNI PRIBORI IZ NERJAVEČEGA JEKLA - MNOGOŠTEVILNI PREDMETI ZA KUHNINJO, dom, restavracije, gostilne in podobno

Keržè

TRST • Piazza S. Giovanni 1

BEOGRAD, SREMSKA 6 — Pošt. fah 234
Delegacija u Trstu: Via Cicerone 8
Telefon 29-306

Jugoslovenska izvozna i kreditna banka A. D. centrala

Vrši sva plačanja u okviru Tršćanskog regionalnog sporazuma preko svoga računa »CONTO AUTONOMO« kod BANCA D'ITALIA u Trstu — Održava korespondentske i kontokorentske odnose sa svim vodećim italijanskim bankama — Obavlja sve vrste bankarskih i menjačkih poslova.

»NEUNIČLJIVO« OSEBNO VOZILO

ŠKODA Octavia

KARAKTERISTIKE:
pogonski stroj 1689 kubičnih cm, poraba bencina 7 litrov za 100 km, brzina 125 km-h, cena 895.000 lir plus prometni davek (I.G.E.)

Zastopnik: **AUTOEMPORIO** - TRST, Ul. T. Luciani 6
Tel. 72-233 (lastnik: Igino Cociancich)

VAŽNO: za kupce do 31. decembra letos stroški za prometni davek in vpisnino na račun podjetja!

MAGAZZINI DEL CORSO

TRST — TRIESTE, CORSO ITALIA 1 (Vogal P. Borsa)
Telefon štev. 29-043

BOGATA IZBIRA SVILENIH, MAKO IN NAYLON DEŽNIH PLAŠČEV ZA MOŠKE, ŽENSKKE IN OTROKE.

OBIŠČITE NAS S POLNIM ZAUPANJEM!
BLAGO ZAJAMČENE KAKOVOSTI PO NAJNIZJIH CENAH

IMPEXPORT UVAŽAJTE:

VSAKOVVRSTEN LES-CEMENT IN GRAD-BENI MATERIAL - MESO IN ŽIVINO

UVOZ-IZVOZ-ZASTOPSTVA I Z V A Ž A JTE:

TRST, Ul. Cicerone 8
T e l e f. 38-136 - 37-725

TEHNIČNI MATERIAL - RAZNE STROJE
TEKSTIL - KOLONIALNO BLAGO

Oddelek za kolonialno blago
Ul. del Bosco 20 - Tel. 50010
Telegr.: Impexport - Trieste

POSREDOUJE PO TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM SPORAZUMU
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

MOBILI MADALOSSO

Trst - Trieste, ul. XXX Ottobre
vogal ul. Torrebianca, tel. 35-740

Pohištva — dnevnice sobe — oprema
za urade — vozički — posteljice

RAZSTAVE: UL. VALDIRIVO, 28 — UL. F. FILZI, 1

Transadria

IMPORT - EXPORT

VSEH VRST LESA, TRDIH GORIV, EKSOOTOV IN STROJEV ZA LESNO INDUSTRIJO

TRST - Sedež: ulica Cicerone 8/II
Telefon: 30-214

ŽELEZNICA MED KOPROM IN ZALEDJEM V TREH LETIH

Koper je bil poprej malo obalno mesto brez posebnega pomena, tudi brez dobrih cestnih zvez z zaledjem, in promet čez njegovo pristanišče je bil zgolj krajevnega značaja. Zdaj pa ima to razvijajoče se mesto gospodarsko pomembno zaledje z napredujočo industrij, njegova vloga kot pristanišče tega zaledja postaja vse bolj jasna in realna, a tudi pomen mesta kot središča v upravno političnem ustroju njegovega ozčega zaledja se uveljavlja v vedno večji meri. Tako se vprašanje železniške zveze med Koprom in zaledjem po sili razmer postavlja vedno bolj v ospredje jasnih razmotirvanj in pričakovati je treba, da bo v doglednem času v tem vprašanju prišlo do konkretnih pozitivnih odločitev.

BURJA JE ODNESLA OZKOTIRNO ŽELEZNICO

Koper je sicer v prejšnjih časih že imel svojo železniško zvezo. Bila je to ozkotirna železnica, ki je ob morski obali povezovala Trst s Porečem. Objekt ob tej progi so deloma še ohranjeni in sledovi proge se vidijo tudi zdaj še ponekod v bližini glavne ceste, ki pelje od Kopra čez Portorž proti Pulju. Bivša postajna poslopja kažejo vedno še značilni slog, v katerem so ob začetku tega stoletja gradile take stavbe avstrijske državne železnice, in ponekod so vidni tudi vhodi v predore skozi katere je proga bila speljana. Ozkotirnica je povezovala severozahod na istrska obalna področja s Trstom, kamor je težila njih v glavnem agrarna proizvodnja. Zmogljivost železnice je sicer ustrezala tedanjemu skromnemu obsegu blagovnega in osebnega prometa, naprave pa niso bile dovolj prilagajene zahtevam vremenskih posebnosti teh krajev. Tako se je dogajalo, da je včasih močna burja prevrnila prelahke vagonne in omogočila reden promet. Ko so v italijanski cestni razen na motorna vozila prihajala vedno bolj do veljave, v prevozu blaga in oseb, je ozkotirnica polagoma izgubila svoj nekdanji pomen in v času vojne v Etriji je italijanska železniška uprava demontirala vso progno in prepeljala vozni park na afriška tla.

Po vojni se je Vojaška uprava jugoslovanske armade, ki je upravljala tedanjono cono B Svobodnega tržiškega ozemlja, sicer zanimala za možnosti in perspektive obnove prejšnje ozkotirnice, kar pa zaradi spremenjenih razmer ni moglo dovesti do pozitivnih zaključkov.

Londonski sporazum, ki je končno ustvaril med Italijo in Jugoslavijo sedaj veljavno razmejitve na tem ozemlju je spremenil s tem tudi pomen in vlogo Kopra. Temu mestu se je v novem položaju nudila možnost in naložba, da postane severozahodnemu delu Jugoslavije važno pristanišče za prekomorske prevoze, pomoč proboremenje ni Reki, a tudi zelo skromno nadomestilo za Trst, ki bi bil zaradi svojih železniških zvez z zaledjem in pristaniških naprav brez dvoma imel velike

prednosti. Nov položaj je pa kmalu tudi dal konkretne pobude za boljše ceste zveze z zaledjem, za smotno postopno izgradnjo pristanišča in končno tudi za obravnavanje vprašanja povezave Kopra z jugoslovanskim železniškim omrežjem.

VARIANTA: KOZINA (PRESNICA) — RIZANA — KOPER

Proga Divača - Hrpelje - Pulj pelje mimo ožjega koprškega področja v razmeroma majhni zračni razdalji, toda z znatno višinsko razliko. Od te proge bi se na primerni točki morala odcepiti nova koprška proga. Toda kje naj bi se odcepila in kod naj bi se speljala. To vprašanje je zahtevalo mnogo proučevanja, a v poštev je prihajalo večje število variant.

Kot prva je bila predmet razpravljanja trasa Hrpelje - Koper - Sečovelje, a previsoki gradbeni stroški so jo izločili iz razprave že vnaprej. Izmed ostalih variant, ki predvidevajo gradnjo proge le do Kopra, je glede na geološke značilnosti terena najresnejša takomenovana »črna«, po kateri naj bi se nova proga odcepila od istrske železnice pri Prešnici, nekaj kilometrov južno od Kozine, dočim bi se po drugih odcepila šele pri Podgorju ali pa že pri Kozini. Od Prešnice naj bi se proga speljala mimo Crnotič in Podpeči na Hrastovlje; pri Rižani bi prečkala reko istega imena z desnega na levi breg, dosegla bi dolino pri Križišču in se od tod usmerila proti Kopru po robu Skočjanskega zaliva. Koprška čelna postaja naj bi bila na dotlej osušenem zalivu v bližini novega pristanišča, ki je še v gradnji. Proga bi bila dolga okrog 31 km in njen največji vzpon bi bil 250/00, vleka bi bila električna.

Ta varianta je sedaj v razpravi in bo verjetno obveljala, ker je iz geoloških vidikov najugodnejša. O njej je v Kopru pred kratkim na zborovanju Zveze prometnih inženirjev in tehnikov Slovenije predaval inž. Alojz Poljanšek. Na istem zborovanju je bilo na dnevnem redu tudi predavanje inž. Miloša Gnusa o koprskem pristanišču. Obe predavanji sta prikazali medsebojno povezanost vprašan izgradnje pristanišča in železnice.

VPRAŠANJE DONOSTNOSTI PROGE

Sedanji promet čez Koper seveda ne bi mogel zadoščati za rentabilnost železniške proge. Toda perspektive, da bi se v blagovnem prometu koprškega pristanišča dosegla tudi dva milijona ton na leto, so sedaj mnogo realnejše kot je bilo mogoče pričakovati pred tremi ali štirimi leti. Industrij Slovenije bo po izpolnitvi svojih rekonstrukcijskih načrtov potrebovala že v petih letih koprsko pristanišče za izvoz in uvoz v skupnem obsegu 1.200.000 ton na leto, dodati je pa treba v predvidevanih vsaj še 700.000 ton splošnega tovara in 300.000 ton tranzita. Rentabilnost železniške proge bi pa bila že za-

Inter.europa Koper

MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT
GLAVNA DIREKCIJA — TELEF. 141, 184 TELEX: 03-517

Mednarodna špedicija in transport z lastnimi kamioni • Pomorska agencija • Špediterska služba na mednarodnih razstavah in sejnih v tuzemstvu s specialno organizacijo • Transportno zavarovanje blaga • Carinjenje blaga • Redni zbirni promet iz evropskih centrov • Kvantitativni prevzem vagonskih in kosovnih pošiljk • Stokovno embalaranje • Dodajanje ledu in vskladitvenje blaga v lastnih skladiščih • Avtomont in servisna popravila motornih vozil v avtomehanični delavnici v Sežani.

FILIALE:

Beograd, Zagreb, Ljubljana, Rijeka, Maribor, Sarajevo, Sežana, Subotica, Novi Sad, Zrenjanin, Jesenice, Nova Gorica, Kozina, Podgorje, Prevalje, velesejemska poslovalnica v Zagrebu, Ploče-Bar.

JUGOLINIJA

Održava osam linija i to:

Sjeverna Evropa (tjedno)
Sjedinjene Države Amerike (desetodnevno)
Južna Amerika (mesečno)
Levant (tjedno)
Iran, Irak (svaki mjesec i pol)
Indija, Pakistan, Burma (mesečno)
Daleki Istok, Japan (mesečno)
Daleki Istok, Sjeverna Kina (dvomesečno)

Na svim prugama plovi 40 brzih i modernih brodova, koji imaju 280.000 tona nosivosti, rashladni prostor, tankove za biljna ulja i 520 putničkih mjesta.

Prevozite robu prugama "JUGOLINIJE"

Nudimo vam prvovrstne izdelke iz bombaža in umetnih vlaken, pestro tkane ali potiskane z vzorci zadnje mode in apretirane po najsodobnejših postopkih.

V naši veliki izbiri popelinov, cesirjev, delenov, kretonov, kanafasov, cicev, satenov, batistov, naglavnih rut, robcev, posteljnega platna, flanelastih rjuh, barhentov, finetov, duvetinov in odej, boste lahko našli vse za vaš okus in potrebe.

Postrežba je točna in solidna.

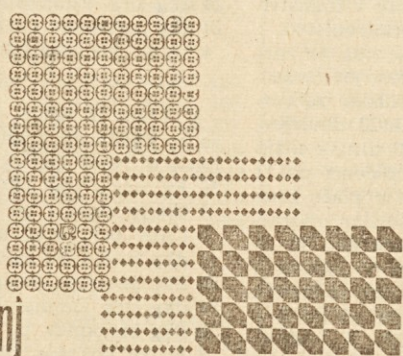
Vse navedene izdelke izvažamo tudi v razne države Evrope, Azije in Afrike.

Tekstilna industrija
Tiskanina Inteks

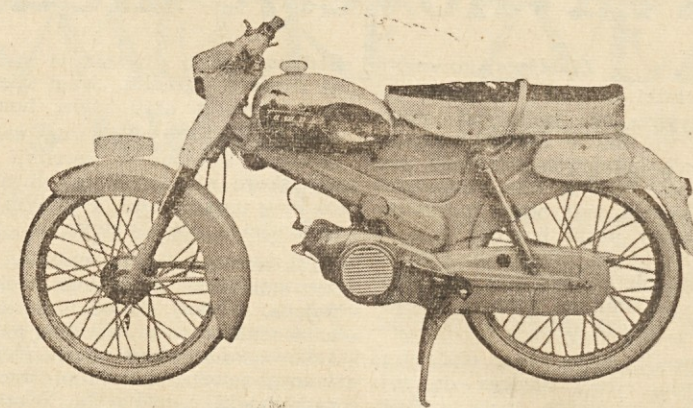
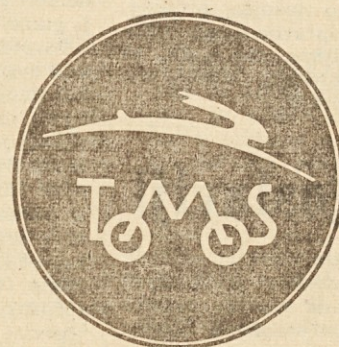
Tekstilindus' - Kranj

Se priporoča

„Tekstilindus“ - Kranj



**Iskrene čestitke
in najboljše
želje ob dnevu
republike**



TOVARNA MOTORNIH VOZIL

Tomos

K O P E R

MEHANIČNA TKALNICA SVILENIH IZDELKOV,
BARVARNA, APRETURA IN TISKARNA

M A R I B O R

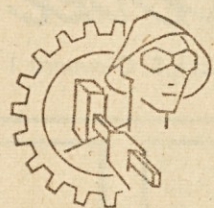
Poštni predal 10
Telefon: 36-76 — 23-93
Brzjav: Svila Maribor

**S
v
i
l
a**

PROIZVAJA RAZNOVRSTNE SVILENE, POLSVILENE IN
UMETNOSVILENE TKANINE, KAKOR TUDI TKANINE IZ
SINTETIČNIH VLAKEN. ZLASTI SE ODLIKUJEJO DRAČON
TKANINE IZ MEŠANICE CISTE SVILE-VOLNE, KI SE NE
MEČKAJO TER SO BARVANE IN POTISKANE Z NAJMO-
DERNEJŠIMI VZORCI TER BARVNIMI OD TENKI.

Vsem delovnim kolektivom čestitamo ob Prazniku republike

Tisoči varilcev po številnih industrijskih podjetjih vseh panog industrije z zadovoljstvom uporabljajo naše elektrode za avtogensko in elektrovarjenje



Zato tudi vi naročite elektrode tipa:

Zahtevajte prospekte naših elektrod. Garantiramo dosego mehanskih in ostalih lastnosti navedenih v prospektu

DRAVA
Galeb 50
ISTRA
Galeb 70

**ŽELEZARNA
JESENICE**

JESENICE NA GORENJSKEM

USNJARSKI KOMBINAT

Naši proizvodi:

KONTIS

Vse vrste gornjega in spodnjega usnja
UMETNO USNJE »KONIT«, opetnice
Pogonsko jermenje, pikerji in vse vrste tekstilnih utenzilij

PREDSTAVNIŠTVA:

Predstavništvo, prodajalna in skladišče
»KONUS« Beograd, Knez Mihajlova 47 - Tel. 20-630

Predstavništvo, prodajalna in skladišče
»KONUS« Ljubljana, Gosposvetska c. 2 - Tel. 23-337

Predstavništvo
»KONUS« Zagreb, Bogošićeva ul. 22 - Tel. 28-372

Prodajalna in skladišče
»KONUS« Novi Sad, Ulica Narodnih heroja 10
Tel. 29-78

Prodajalna in skladišče
»KONUS« Ptuj, Miklošičeva ul. 1 - Tel. 173

SLOVENSKE KONJICE - Jugoslavija

Telegram: Konus — Slovenske Konjice
Telefon: 1, 22

Jugotekstil impex

LJUBLJANA
TITOVA 3-VI - VII

PREDSTAVNIŠTVA:

Beograd, Ulica 7. Julia 11
Telefon: 23-861, Telex: Slovtext BGD 01269
RIJEKA, Dositej Obradovića 1/II

Telefon: 23-942 - P.O.B. 273 A
Telegram: Slovtext Ljubljana

EXPORT

bombažne, volnene, stanične, jutine, lanene in konopljene tkanine, konfekcija, trikotaža, preproge in ostali proizvodi tekstilne industrije

IMPORT

bombaž, stanično vlakno, rayon, volna in ostale tekstilne surovine, tekstilni polproizvodi in končni proizvodi

IZVAŽAMO 50 LET V 45 PREKOMORSKIH DEŽEL

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE
CELJE



VODEČI PROIZVOJALEC IN IZVOZNIK:

EMAJLIRANE POSODE
POKOSITRENE POSODE
POCINKANE POSODE
HIGIENSKO-TEHNIČNIH PREDMETOV
JEKLENIH RADIATORJEV in
JEKLENK ZA BUTAN - PROPAN PLIN

Posebno priporočamo naše nove izdelke:
ECONOM LONEC, ALU-PEKAČ, SOKOVNIK, DUAL, ABC, TRIUMF in POMIVALNO OMARICO.

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Na italijanskem trgu z domačo pšenico je stanje mirno kljub poskusom prodajalcev, da bi zvišali cene. Tudi druge vrste žitaric niso bistveno spremenile svojih cen, razen koruze, katere cene so poskočile za 100 lir pri stotu. Na zelenjavni trg prihajajo redno pošiljke svežega sadja in zelenjave; cene, ki so bile prejšnji teden nestalne, so se sedaj utrdile. Pri žitih prevladuje ponudba žitine za zakol in prašičev. Tudi trg s konji ni nič boljši; na splošno so cene živini ali nestalne ali pa nazadujejo. Cene perutninskih so ravnotako nizke zaradi velike ponudbe s strani vzrejevalcev peruti in je umetnih vališev. Na trg prihajajo zelo skromne količine svežih jajc, kar se čuti pri visokih cenah. Trg z maslom je nekoliko nestalen; prekupevalci pričakujejo nove količine uvoženega masla in upajo, da se bodo cene ustalile, in sicer na zmernejši podlagi. Cene vina so čvrste in kupčije se razvijajo ugodno na vseh italijanskih trgih, razen na sicilskem, kjer je položaj miren. Trg z oljem se je okrepil po večtedenski zastoji. Povpraševanje je živo bodisi po oljčnem, kakor tudi semenskem olju.

ZITARICE

MILAN. Cene veljajo za stot, fco železniški voz v Milano, trošarina in prometni davek nevracunana. Fina mehka pšenica 6950-7100, dobra merkanile 6700-6800, merkanile 6600-6550, trda pšenica dobra merkanile 8600 do 9100, Manitoba 8300-8400; pšenična moka tipa »0« 9500-11.000, krušna moka tipa »0« 8800-9100, tipa »1« 8400-8500, moka za testenine tipa »0« 9000-9300, fina domača koruza 5150-5250, koruza slabše vrste 4500-4600, navadna koruza 4750, uvožena koruza »Plata« 4650-4675, presejana koruza moka 4850-4950; uvožena riž 4700-4750, uvožen ječmen 4500-4700, domače ovčes 4200-5100, uvožene 4550-4600, uvoženo prosa 4100-4150; neolusčen riž arborio 7800-8300, vialone 8300-9000, camaroli 10.500-12.000, Vercelli 8000-8400, R. B. 8100-8300, Rizzotto 8200-8500, P. Rossi 8100-8300, Maratelli 7500-7900, Stirpe 136 7000-7300, Ardzzone 7100-7400, Balillone 6800-7000, olusčen riž arborio 13.800-14.500, vialone 15.400-16.000, camaroli 19.500-20.000, Vercelli 20.000, 21.000, R. B. 14.100 do 14.400, Rizzotto 13.900-14.200, Maratelli 13.400-13.600, Stirpe 136 11.500-11.700, Balillone 10.900-11.100, P. Rossi 13.800-14.000, Ardzzone 11.600-11.900 lir stot.

ZELENJAVI IN SADIJE

MILAN. Cene veljajo za kg, vstevši embalažo, Rumene pomaranče I. 80-110, taroki 110-150, extra 150-200, kaki iz Neaplja 40-65, jabolka različnih vrst 30-60, delicious extra 110-150, I. 90-105, renete merck, 40-70, extra 100-130, mandarine extra 140-180, hruške Abate Felte extra 125-140, kaiser extra 150-180, grozdje 140-200, limone I. 80-110, kostanj 130-180, bosanske slive 240-280 suhe fige 80-90, suho grozdje 230-300, Suh česen 250-350, pesa 30-60, zelenje krajnega pridelka 60-100, karčof 55-140 lir kos, cvetča 70-130, zelje 30-50, čebula krajavnega pridelka 40-70, olupljene čebulice 120-160, dišča zelišča 250-350, erbet 70-120, koro mač 30-60, cikorkija 40-60, solata endivija 70-130, trokadero 130-180, redč radič 100 do 250, uvožen krompir Bint je 40-48, okrogel krompir Berlino 30-32, Majestic 40-42, paradizniki 30-200, peteršilj 70-170, repa 30-50, zelena 70-100, špinaca 40-100 lir za kg.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN. Živi domači piščanci druge izbire 600-650, zaklani domači piščanci izbrani 900-960, navadni domači zaklani piščanci 750-850, zaklani piščanci I. izbire 310-360, II. 250-290, zmznjeni uvoženi piščanci iz Madžarske 390-450, žive domače kokoši 500-550, žive uvožene 370-400, domače zaklane kokoši 850-900, sveže uvožene kokoši zaklane v Italiji 500-550, zmznjene uvožene kokoši 400-500, zaklani kapuni 1000-1100, žive pegatke 800-820, zaklane pegatke 800-1100, zaklani golobi I. 1100-1200, II. 1000-1100, žive pure 500-680, zaklane 780-900, zmznjene uvožene pure 400-550, živi purani 480-540, zaklani 600-800, uvoženi zmznjeni purani 400-550, zaklane gosi 400-450, uvožene zmznjene gosi 450-600, zaklane race 400-520, živi jaci 400-440, zaklani 520-600 lir kg. Sveža domača jajca druge izbire 40-41 lir jajce, zmznjena domača jajca 37-38, uvožena ožigosana jajca prve izbire 23-25, druge izbire 18-19 lir jajce.

OLJE

MILAN. Cene veljajo za stot, fco železniški voz v Milano, trošarina in prometni davek nevracunana. Oljčna semena: suhe tropine 3300-3500, lane no seme 11.300-11.700, koruza 4800-5000, riž 3600-3700; Surovo olje: iz zemeljskih lešnikov 34.400-34.600, iz sončnic

34.100-34.300, iz koruze 30.900-31.100, iz soje 33.400-33.500, iz tropin 32.000-32.200, iz navadnega kokosa 18.800-19.000, iz lana za industrijsko porabo 27.300-27.500, industrijsko olje iz ricinusa 33.000-34.000; Semensko jedilno olje iz zemeljskih lešnikov 37.500-37.700, iz sončnic 36.800-37.000, iz rafinirane soje 36.300-36.500, semensko olje I. 36.600-36.800, navadno semensko olje 35.000 do 35.200; Oljčno olje: »lampante« s 4% oljčne kisline 45.300-45.500, retificirano 50.700-50.900 lir stot.

MLEČNI IZDELKI

LODI. Cene veljajo za kg, prodaje na debelo, brez embalaže, fco skladišče, trošarina in prometni davek nevracunana. Maslo iz centrifuge 910-920, lombardsko maslo 830-840, domače maslo 840-850, emiljsko maslo 810 do 820, maslo iz sladke smetane 780-790. Sir reggiano proizv. 1959 840-870, proizv. 1960 690-730, grana iz Lodija proizv. 1959 800-820, proizv. 1959-60 730-750, proizv. 1960 680-710, proizv. 1960-61 590-610, grana svež 450-455, postan 460-500, sbrinz 470-490, Emmen-thal svež 540-550, postan 610-630, originalni švicarski Emmen-thal 710-730, provolone svež 530-540, postan 580-610, italico svež 450-460, postan 500-530, crescenza svež 330-360, postan 460-470, gorgonzola svež 320-335, postan 530-560, taleggio svež 390-400, postan 510-530, švicarski pastozirizirani sirčki (6 kosov) 170-200, slan sir svež 150-160, postan 220-230 lir za kg.

ZIVINA ZA REJO IN ZA ZAKOL

LUGO. Goveja živina za rejo: Krave iz Romagne brez teleta 280-300 lir kg, breje krave 290-330, krave s teletom 340-370, krave iz Mark brez teleta 250-280, s teletom 310-330, volje iz Romagne 280-330, junci in junice 2-3 leta stari, 5 stotov težki 330-360, teleta 2 stota težka 440-500, krave mlekarice 120-220.000, lir glavni; goveja živina za zakol: krave 240-320, junci 340-390, teleta 470-580; Neodstavljeni prasiči 15-25 kg težki 440 do 450, 25-30 kg 480-400, 40-70 kg 340-360, suhi prasiči do 150 kg težki 335 do 340, 200-350 kg 320-330; konji za vprego 200-220.000, lir konj, konji za zakol 200-220, zrebeta za zakol 280-300, osli za vprego 50-80.000, osli za zakol 85-100 lir kg, ovce 200-210, jagnjeta 450 lir kg.

VINO

MILAN. Rdeče namizno vino 6000-6500 lir hl, belo 6500-7500, barberato 7500-8500, barbera 8000-9500, freisa extra 10.000-10.500, bel moškata 18-20.000, rdeče vino iz Piacenze (za vstelenjenje) proizv. 1961 11.000 lir, navadno namizno vino iz Piacenze 10 stop 7100-7200, 11 stop, 8200, belo vino za vstelenjenje 11.000, belo navadno 8400, rdeče furlansko vino proizv. 1960 600-640, lir stop/stot, rdeči Merlot 620-

660, Raboso 600-630, Clinton 600-650, belo vino Pieve 620-680, belo Soave 630-660, navadno vino Valpolicella 610-640, rdeče emiljsko vino 520-550, belo vino iz Romagne 520-560, rdeče 510-540, rdeče vino iz Mark 550-580, belo 570-600, belo vino Sansevero 540-560, Martina Franca 530-560, rdeča filtrirana vina iz Brindisija 9000-9500 lir stot, Malvazija 9000-9500 lir stot, rdeče siciljsko vino 480-500 lir stop/stot, belo 470-490, klasični Chianti 900-950, Chianti proizv. 1961 11-12 stop, 700-720, čez 12 stop, 720-750 lir stop/stot.

PAPIR IN LEPENKA

FLORENCA. Bel tiskarski papir 150-185 lir kg, bel pisarniški papir 160-200, barvan pisarniški papir 185-205, bel tiskarski in pisarniški papir srednje vrste 165-220, fin pisarniški papir 200-240, navaden papir za embalažo 120 do 160, boljše vrste 170-220, siva lepenska 60-95 lir za kg.

KONSERVIRANA ŽIVILA

MILAN. Dvkratk koncentrirana paradiznikova mezga v skatlah po 5 kg 155-170 lir kg, v skatlah po 1/2 kg 180-190, trikratk koncentrirana paradiznikova mezga v skatlah po 5 kg 165-180, po 1/2 kg 195-215, v tubah po 200 gr 50-60 lir tuba, olupljeni paradizniki v skatlah po 1200 gr 110-120 lir skatla po 500 gr 58-65, po 300 gr 38-40, Grah v skatlah po 1 kg in 1/2 kg 150-160 lir kg, fižol v skatlah po 1 kg in 1/2 kg 190-210, zrezane gobe v kislu v skatlah po 5 kg 1800-2000, čebulice v kislu 260-290 lir kg, kumare v kislu 300-320, rdeča in rumena paprika 200-210, fina marmelada v skatlah po 5 kg 210-220, mešana marmelada iz sliv in jabolk 170-175, breskve v sirupu 250-260, marelice 310-320 lir kg. Tuna v oljčnem olju 920-1020 lir kg, tunina 600-630, skuše 600-640, sar dine 430-460 lir za kg.

GRADIVO

PIACENZA. Polna opeka 12.000 lir za 1000 kosov, dvojna opeka 22.000, štiriprekatni volitaki 1800, dvoprekatni 8500, strešniki marsejskega tipa vakuum 28.000, ploščice do 650 cm 390, do 80 cm 420, pesek 400 do 100 kvadratni meter, gramoz prečiščen in opran 40 mm 600, izbran gramoz 1000 lir kvadratni meter.

KRMA

MILAN. Domače seno majskega reza za 3200-3400 lir stot, seno drugega reza za 3200-3400, seno iz združenih želišč 3100-3200, slama v balah 1800-1900, ko kosove pogache 4200-4400, seno stot, koruzne pogache 4400-4600, lanene 6400-6600, krma moka iz zemeljskih lešnikov 5800-5900, kokosova moka 4150-4250, moka iz sončnic 2000-4200, iz sezama 2700-2800, iz surove soje 5500-5600, lanena moka 5350-5450 lir za stot.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	8.11.61	20.11.61	27.11.61
CHICAGO			
Pšenica (stot. dol. za bušel)	203 1/4	202 3/4	205 —
Koruza (stot. dol. za bušel)	110 —	108 1/8	110 3/8
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	31 —	31 —	31 —
Cin (stot. dol. za funt)	123 —	123 50	—
Svinec (stot. dol. za funt)	10 30	9 80	10 —
Cink (stot. dol. za funt)	11 50	11 50	11 50
Aluminij (stot. dol. za funt)	24 —	24 —	24 —
Nikelj (stot. dol. za funt)	81 25	81 25	81 25
Bombaž (stot. dol. za funt)	35 65	35 60	35 60
Zlivo srebro (dol. za steklenico)	190 —	192 —	190 —
Kava »Santos 4« (stot. dol. za funt)	33 3/4	34 1/2	34 —
LONDON			
Baker (funt. šter. za d. tono)	231 3/4	229 3/4	228 1/4
Cin (funt šter. za d. tono)	967 1/2	966 —	956 —
Cink (funt šter. za d. tono)	69 3/8	67 7/8	70 3/4
Svinec (funt šter. za d. tono)	81 —	58 1/4	61 3/4
SANTOS			
Kava »Santos D« (kruzejrov za 10 kg)	782 —	752 —	764 —

MEDNARODNI

Cena cina je na londonski borzi nazadovala, medtem ko je baker ohranil prejšnje kotacije. Svinec je čvrst. Na vseh važnejših mednarodnih tržiščih je naravni kavčuk niza dovolj. Na čikaški borzi je pšenica nekoliko napredovala. Cena bombaža nazaduje, medtem ko se volna drži čvrsto. Cena sladkorja je napredovala tako v Londonu kakor tudi v New Yorku. Kakao je še nekoliko napredoval, medtem ko cena kavi popušča.

ZITARICE

V Chicagu je cena pšenice v tednu do 24. novembra napredovala od 202 1/2 na 204 1/2 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v decembru. Koruza je tudi pridobila na ceni, in sicer od 108 7/8 na 110 1/2 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v decembru. Zaloge pšenice so se skrčile v Združenih ameriških državah, v Kanadi, v Argentini in v Avstraliji.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Na trgu s sladkorjem je cena ne koliko napredovala, in sicer od 248 na 255 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Kuba se je umaknila s tržišča in je izrazila namero, da bo prodajala sladkor samo na Japonsko. Če pride do sprave med ZDA in Dominikansko republiko, bo cena sladkorja verjetno postopila. Kava je v pogodbi »M« nazadovala od 39,75 na 39,56 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v decembru. Ameriški uvoz kave je v zadnjih letih nazadoval v primerjavi z lanskim letom. Cena kakava je v New Yorku napredovala od 23,35 na 24,35 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v januarju. Zahodnoafriški urad za kava je dvignil ceno svojemu blagu.

VLAJNA

Cena bombaža je v New Yorku ostala neizmenjena pri 35,60 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Posvetovalni odbor za bombaž je priporočil, da bi tudi v letu 1962 izvajali kontrolo nad pridelavo njem bombaža. Volna vrste Suint je nazadovala od 121,5 na 120,5 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v decembru. Na londonski borzi je vrsta 64's B ostala neizmenjena pri 98,75 penija za funt proti takojšnji izročitvi. V Roubaixu (Francija) je cena nazadovala od 13 na 12,90 franc za kilogram. V Londonu je juta mill first ostala neizmenjena pri 145 funtov šterlingov za tono.

KAVČUK

Na londonski borzi je vrsta RSS nazadovala od 22 5/8 — 22 3/4 na 22 1/4 — 22 3/8 penija za funt proti takojšnji izročitvi. V New Yorku je cena nazadovala od 27,80 na 27 stotink dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Zdi se, da bo kmalu umetni kavčuk precej zgrabil na ceni. Ta vest je že vplivala na trg.

KOVINE

Na londonski borzi so v tednu do 24. novembra zabeležili naslednje kotacije: baker 229 (prejšnji teden 229 1/2 funta šterlinga za tono po 101 kg), cin 960 (969), svinec 613 3/8 (59 1/4), cink 70 1/8 (68) funtov št. za tono. V New Yorku so bile cene naslednje: baker 29,78 (prejšnji teden 29,61), svinec N. Y. 10,20 (neizpr.), cink St. Louis 11,50 (neizpr.), aluminij v ingotih 24, antimon Laredo 28 do 28 1/2 (neizpr.); lito železo 66,44 dolarja za tono, Buffalo 67, staro železo povprečen tečaj 32,83, živo srebro v jeklenkah po 76 funtov, 189-192 dolarjev jeklenka.

ZMANJSANO POVPRASEVANJE PO ZLATU

Proti koncu prejšnjega tedna so na londonskem trgu z zlatom opazili, da se je povpraševanje nenadoma skrčilo. Do 23. novembra so prodajali zlato po 39,20 dolarja za unco (ameriški uradni tečaj znaša 35 dolarjev), nato pa je cena zlata nazadovala. Značilno je, da je upadlo povpraševanje iz zasebnih krogov. Točne razlage za ta pojav še ni, vsekakor je na trg gotovo vplivalo tudi pojemanje mednarodne politične napetosti. Na dan 23. novembra je stala unca zlata na londonskem trgu 249 šillingov 9 penijev, to je dva penija manj kakor dan poprej. V dolarjih je bilo 7/8 dolarja, to je 23/8 manj kakor dan poprej. Po 21. avgustu je to najnižja cena. Prvič po mesecu juniju 1961 je borza zabeležila upadajoče cene zlata.

NOVA AVTOMOBILSKA TOVARNA ALFA ROMEO — RENAULT

Italijanska tovarna Alfa Romeo in francoska Régie Renault sta se dni ustanovili skupno delniško družbo »Sviluppo automobilistico meridionale«. Ta družba bo upravljala novo tovarno avtomobilov v Neaplju. Sestavljali bodo vozilo »R4« iz delov uvoženih iz Francije.

Na svetovnem trgu z rižem

Izvoz riža iz držav, ki ga pridelujejo več, kakor ga rabijo za domačo uporabo, se bo letos po vsej verjetnosti ohranil na lanskí višini. Le Kitajska nima dovolj riža in zato ne more računati na izvoz, temveč se zdi, da ga bo celo nekoliko uvozila iz drugih držav. Tako se je zgodilo tudi lanske leto. Ostale države izvoznice pa imajo letos precej blaga na razpolago. To velja za Burmo, za Tajsko, za Kambodžo, za ZDA in celo za Brazilijo. Gospodarski opazovalci predvidevajo, da bo gibanje uvoza približno enako gibanju iz lanskega leta. Zaloge bodo prav tako zabeležile le manjše spremembe, verjetno pa je, da bodo letošnje cene riža nekoliko višje od lanskih.

Zanimivo je, da se struktura tržišča z rižem na Doljnem vzhodu že delj časa menja. Potrebe naraščajo v Pakistanu, na Formozu in na Filipinih, medtem ko povpraševanje v Indiji in na Japonskem upada. Pakistan, Formoza, Filipini, Japonska, Indija, Indonezija in Caylon, so uvozili skupaj v letu 1960 2,6 milijona ton, medtem ko je znašal njihov uvoz v letu 1959 2,3 milijona ton. Za leto 1961 so podpisali uvozne pogodbe za skupne 3 milijone ton.

Potrebe po rižu so čedalje večje v Indiji. V letu 1960 je država uvozila 700.000 ton riža; za letos računajo, da bo uvoz za okoli 20% manjši, ker je bila letina ponekod dobra. Zlasti v severnih predelih države so zabeležili ne navadno visoke hektarske donose. Indija je letos pridelala okoli 51 milijonov ton riža.

Na Japonskem so v lanskem letu zabeležili dobro rižno letino. Zaloge so še čvrste, zato predvidevajo, da se bo uvoz nekoliko skrčil. Letos naj bi ne preseval 140.000 ton. Letos so poplave uničile del nasadov, toda vse kaže, da bo kljub temu letina obilna.

Pakistanci so letos pridelali čez 15 milijonov ton riža (7% več kakor lani). Vendar pa je pšenica slabo obrodila, tako da ostane položaj dejansko neizpremenjen. Na Filipinih je letina v zadnjih dveh letih zadostovala za domače potrebe, letos pa bodo Filipinci uvozili iz tujine okoli 100.000 ton riža. Hong Kong bo odsej uvažal po 88 tisoč ton riža vsako tromesečje, medtem ko je doslej uvažal po 77.000 ton blaga.

Največji uvoznik na svetu je Indonezija. Poplave so tudi letos uničile dober del pridelka. Do konca junija letos je Indonezija uvozila iz tujine 1.015.000 ton riža, do konca leta pa se bo uvoz po vsej verjetnosti povečal za drugi milijon ton.

Ceylon je letos uvozil že 590.000 ton riža (lani 528.000 ton), in sicer iz Burme, Tajske itdi. Tudi Kuba uvažata znatne količine riža, in sicer iz Egipta, iz Britanske Gvajane in iz Kitajske. Na Kubi so v letu 1960 pridelali 326.000 ton ter je bil za 30% višji kakor leta 1958. Letos bo pridelal še večji, ker so površino posejano z rižem povečali za 22 odstotkov.

LETOS VEČ BOŽIČNIH DREVESČ

Računajo, da bodo letos v Italiji prodali milijon in pol božičnih drevesč. Prodaja naj bi vrгла okoli 4 milijarde lir. Lansko leto so prodali po vsej Italiji 1 milijon 200.000 drevesč. Trgovina z drevesci je v načelu svobodna, toda trgovci morajo zaznamovati vsako drevesce s posebnim znamenjem, ki priča o izvoru drevesca. Poleg domače sečnje drevesč uvažata Italija vsa leto mnogo drevesč iz tujine, zlasti iz Jugoslavije. Lansko leto so v Trstu prodajali drevesca iz okolice Postojne in Notranjske sploh.

FAO ZA BORBO PROTI LAKOTI

Organizacija za kmetijstvo in prehrano (Food and Agricultural Organisation) proučuje načrt za dobavo večje količine umetnih gnojil in več kmetijskih strojev gospodarsko zaostalam državam. V načrtu za leto 1962/63 ima FAO tudi podeljevanje pomoči nomadskim plemenom v Aziji in Afriki.

Organizacija FAO misli tudi zbrati skupino strokovnjakov, ki naj bi bili na razpolago za nastop v posameznih nerazvityh deželah.

Poravnajte naročnino!

mercator

Ljubljana Jugoslavija

VELETRGOVINA — IMPORT — EXPORT

Telefoni:

Veletrgovina: 31-277, 30-641
Uvoz-Izvoz: 20-333, 20-263

Telegram: Mercator-Ljubljana

Telex: 03-114

P.P. 200

TRGOVSKO ZASTOPSTVO

EKSKLUZIVNA ZASTOPSTVA

Adamič

NUDI NAJBOLJŠE POGOJE

PRI NABAVI IN PRODAJI

VSakovrstnega blaga

TRST, Via S. Lazzaro 23/II — Tel. 28-449, 31-996



Vestnik KMEČKE ZVEZE

Kako ravnamo s teletom

Zivinorejec skuša na podlagi zunanjih znakov ugotoviti čas poroda; ko gre proti koncu, vstaja tudi ponoči in si ogleda, kakšno je stanje breje krave. Krava nosi približno 9 mesecev in 10 dni, breja junica pa od 2-6 dni manj. Poznamo tudi primere, ko je krava povrgla zdravo tele samo po 236 dneh brejosti, pa tudi primere, ko je krava povrgla zdravo tele po 352 dneh brejosti. Take primere moderna medicinska znanost ne smatra za popolnoma